6-a Jaro. N-o 265 APERAS SEMAJNE 31. Oktobro 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerhner

Je la memoro de Francisko Ferrer, granda sendogmulo

20-jara datreveno de lia martira morto

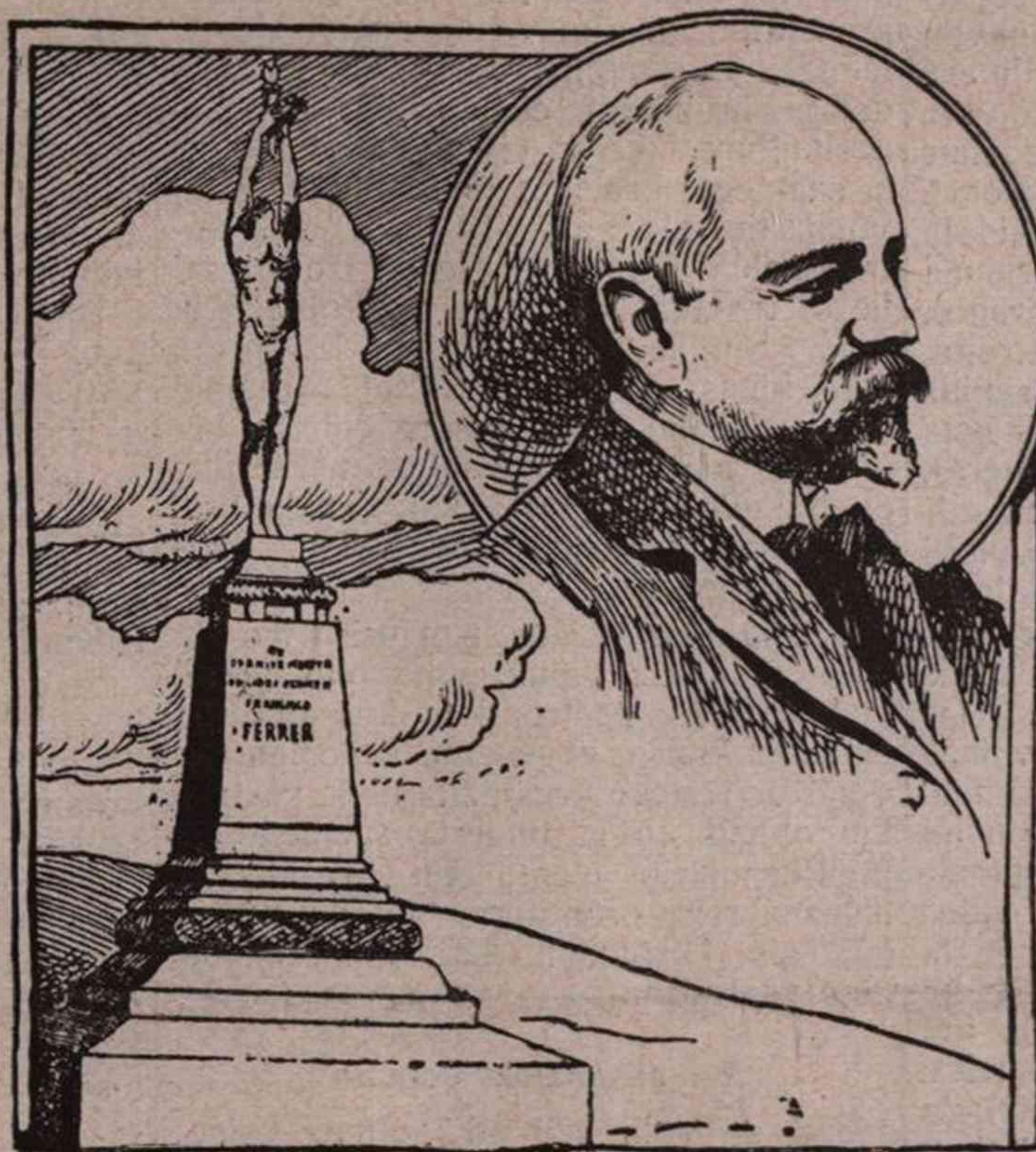
Antaŭ 20 jaroj, kun dorse ligitaj manoj, vindkovritaj okuloj, ĉar la ekzekutistoj rifuzis al li vidi veni la morton, sed starante kaj sen signeto de timo Francisko Ferrer estis pafmortigata en la fortikaĵo Montjuiĉ (Barcelono) post ŝajniga proceso, kiu por ĉiam malhonoras la hispanan juĝaparaton.

En la grandaj ĉefurboj de Eŭropo la sciigo pri tiu fiago efikis same profunde kiel en pli posta tempo la senhonta fimortigo al Sakko kaj Vanceti (1927) kaj al Mateoti (1924). La popolamasoj, ĉiuj homoj kun sento pri justo, super la landlimoj, spontane kolektiĝis en grandegaj manifestacioj kaj elverŝis sian koleregon kontraŭ la reganta klaso.

Kiun krimon Ferrer estis farinta, por suferi tian ekzekut-mortigon? Ferrer, kiu tiam havis 50 jarojn, estis fortstatura, potenca homo, kun serioza kaj bona karaktero. En sia junaĝo li partoprenis ĉe la respublikana ribelo de 1890 kontraŭ la tiama regnestrino. Sed baldaŭ li ne plu kredis al solida Respubliko, kiu nombras 80 elcentojn da analfabetuloj, kie la pastroj komisiitaj por eduki la junularon kontentiĝas plenigi ĝin per siaj dogmoj.

De tiam li dediĉis sian tutan vivon al la edukado. En 1901 li kreas en Barcelono la Modernan Lernejon. "Eduki la infanon tiele ke ĝi estu ŝirmata kontraŭ superstiĉoj, li diris, kaj publikigi librojn necesajn por produkti tiun rezulton, tia estas la celo de l' Moderna Lernejo."

La Lernejo malfermiĝis en 1901 kun 30 lernantoj. En 1906 laika festo de l' raciistaj lernejoj kunigis 1700 gelernantojn. La kolerego de l' jezuitoj estis ekstrema, kaj en tiu tago la pereo de Ferrer estas decidita.

La monumento maldekstre sur la bildo troviĝas en Bruselo. Okaze de la mondmilito ĝi estis forigata, k nur nun oni restarigis ĝin publike. Sed la estraroj estis forskrapintaj la nomon FERRER de sur la piedestalo . . . .

Kelkajn semajnojn poste eksplodas bombo en Barcelono okaze de l' trapaso de l' gereĝoj. Oni konas la aŭtoron de l' atenco, kiu sin memmortigis. Ferrer apenaŭ konis lin. Tamen li estis arestata kaj oni fermis la Modernan Lernejon sub pretekstο, ke tie la atencinto iam estis okupita. Ferrer estis en malliberejo dum 13 monatoj. En lia proceso la akuzantoj proponas la mortpunon.

Sed li triumfe liberiĝas pro evidenta sia senkulpo. Tamen sian Lernejon li ne plu povas malfermi. Li tiam plene dediĉis sin al la eldonado de raciistaj verkoj por akceli la modernan edukadon.

La 26. julio 1909 eksplodas ribelo en Barcelono: 49 preĝejoj kaj religiejoj estas bruligitaj dum unu nokto. Ferrer dum tiu momento ne estis en la urbo, sed en malgranda kampodomo. Li rifuĝis al amiko. Sed kiam li konstatis, ke oni akuzas lin esti iniciatinta la tutan ribelon, li libervole iris al la juĝ-esploristo. Li estas transdonata al la militjuĝejo, kie li, malgraŭ brila defendo kaj manko de ĉiaj pruvoj, estas kondamnata je mortpuno. Tagon poste li estas transkondukata al la fortikaĵo Montjuiĉ kaj matene de l' 13. oktobro mortpafata, dum li ekkrias: "Miaj infanoj, celu trafe! Ne estas via kulpo. Mi estas senkulpa. Vivu la Moderna Lernejo!"

Noble, sen malforto, kiel li vivis, Francisko Ferrer mortis, martiro de la konscienclibero. Ni SAT-anoj, batalantaj kontraŭ dogmoj, por libera pensado, havas apartan motivon honori lian memoron!

Paroloj de F. Ferrer ĉe la fondo de l' unua Moderna Lernejo

"...Dum la laborularo restos neklera, ĝi restos ĉiam en la servuteco de l' Eklezio aŭ de l' Ŝtato, t. e. de la kapitalismo, kiu anstataŭas tiujn ĉi du potencojn. Male, se ĝi ĉerpos sian forton el

la racio kaj la scio, ĝia bone komprenata intereso baldaŭ kondukos ĝin al tio ĉesigi la ekspluaton, por ke la laboristo povu preni en siajn manojn la sorton de l' Homaro. — Dum en la sindikatoj tiuj ĉi fundamentaj veroj pli kaj pli disvastiĝas inter la plenaĝaj laboristoj, ni provas ilin planti ankaŭ en la kapojn de l' infanoj kaj maturiĝantoj.

Ni fondu edukan sistemon, per kiu la infano rapide kaj facile venos al tio ekkoni la originon de l' ekonomia neegaleco, de l' religiaj mensogoj, de l' fatala amo al patrio kaj de l' tradiciaj kutimoj en la familio kaj alie, kiuj ĝin tenas en ŝklaveco. — Ne estas la Ŝtato, la esprimo de l' volo de ekspluatema malplimulto, kiu povos helpi al ni, atingi tiun ĉi celon. Tion kredi estus la plej pereiga frenezo.

Se vi volas havi bonajn komercistojn, lertajn librotenistojn, kapablajn oficistojn — unuvorte homojn, kiuj pensas nur pri tio, al si mem certigi sian propran estonton, ne zorgante pri aliaj — tiam turnu vin al la Ŝtato, al la komercaj ĉambroj, al la patriotaj unuiĝoj kaj societoj. Sed se vi volas prepari estonton de l' frateco, de l' paco kaj de l' feliĉo por ĉiuj — kiel vi devus voli! — tiam turnu vin al vi mem, al tiuj, kiuj suferas sub la ekzistanta sistemo, kaj fondu lernejojn kiel la nia, en kiu vi povos instrui ĉiujn verojn, kiujn akiris la Homaro.

Kaj kial vi zorgu pri la subteno de l' Ŝtato, se vi fine ja povos esti foje estroj en via propra domo, se vi havas la garantion, ke en proksima estonto vi estos kreintaj generacion el memkonsciaj homoj, kiuj ne plu estos la instrumento de l' tiraneco, sed konsistos el liberaj homoj, firme decidintaj, vivi digne en ĝenerala bonstato kaj vera homa solidareco." —

Mia vizito al la Internacia Ekspozicio de Barcelono

Ĉar mi naskiĝis en Katalunio kaj hazarde ĉeestis antaŭ 10 jaroj al la inaŭguro de l' komencaj laboroj por la fama Ekspozicio, por kiu oni de kelka tempo faras tiom da reklamo tra la gazetaro, min kaptis la deziro rigardi ĝin. Des pli ke mi depost 10 jaroj ne plu vidis mian familion.

Mi envagoniĝis je 16. septembro ĉijare por iri Hispanion, iom maltrankvila pro tio, ke laŭleĝe mi ne povas libere eniri tiun terpecon sur la mondo, kie mi naskiĝis. Ne pro iu krimo, sed nur pro tio ke mi ne konsentis militservi. Tamen mi ne hezitis kaj troviĝis la 17-an matene jam ĉe la unua hispania limstacidomo nomata Porbu (Porbou). Ĝi estas tute nova, moderne konstruita. Kiam mi trapasis ĝin en 1919, ĝi similis al barako. Nun ĝi estas multe pli bela ol la lasta francia stacidomo (Cervera). De Cervera ĝis Porbu estas nur distanco de 800 metroj. Sed ŝajnis blovi alia vento, kiam mi venis al ĉi lasta stacidomo. Estis rimarkinda diferenco: policistoj plej diverse vestitaj staris ĉie. Libero ŝajne ne plu ekzistis. Tri horojn mi devis atendi kun aliaj vojaĝantoj la vagonaron por ŝanĝo, kiu fine alkondukus min al Barcelono. Ĝin mi atingis post trihora veturado. Kompatinda spektaklo estis mia unua vido: centoj da geservistoj atendis nin ĉe la enirejo al stacidomo. Ĉiu volis helpi nin por akompani nin al iu bela kaj malmultekosta hotelo. Sed malmultaj vojaĝantoj konsentis al tio. Centoj da servistoj devis atendi pacience alian vagonaron por eble akiri iom da mono por vespermanĝo.

La luksaj aranĝoj

Ĉar mi estis laca post la longa vojaĝo, mi rapide eniris jam konatan hotelon por ripozi kaj dormi. Alian matenon mi tuj deziris revidi Barcelonon kaj kompari ĝin kun tiu de antaŭ 10 jaroj. Ĉie mi vidis nekonatajn de mi belajn konstruojn kaj plej modernajn luks-aŭtomobilojn, ĉie kabanetojn por publika telefonado (aŭtomataparatoj) ktp. Nun mi venis al la Ekspozicio kun impona pordego kiel enirejo. Antaŭe staras multaj lignaj giĉetoj, kie oni pagas 2 pesetojn (0.35 dol.) por eniro. Por viziti la tuton, oni certe bezonas ok tagojn. Ne havante la tempon, mi nur rapide povis trapasi unu salonegon post la alia. En tiuj ejoj estas reprezentitaj preskaŭ ĉiuj nacioj de la mondo. Ili elmontris ĉi tie la plej lastdatajn inventojn el scienco, tekniko, agrikulturo, fako de vivnecesaĵoj. Ekster la salonegoj kruciĝas multnombraj belaj vojoj, tie, kie antaŭ 10 jaroj estis netrapasebla monteto. Belaj, tre variaj floroj troviĝas ĉe la du flankoj de ĉiu vojo. Sur la placoj krome la florojn malsekigas fontanoj. Ĉefaj ornamoj estas videblaj ĉe la honora enirejo, kie imponaj fontanoj kaj lumegoj nokte plej diverskolore brilantaj kaj ŝanĝkoloraj produktas tre belan spektaklon. Mirindaj impresoj...

Se mi kontentiĝus per priskribo de l' nur ĝis tiam vidita, mi povus paroli kiel tiu dika pastro, kun kiu mi estis en sama kupeo, revenante Francion. Li venis de festego organizita de la pastroj, kiu okazis en la Imperia salonego ĉe la Ekspozicio mem; ĝin prezidis la hispana reĝo proprapersone. Tiu pastro laŭdegis Hispanion kaj kompreneble ĝian registaron.

La ekspozicia deficito

Sed mi volis scii pli multon. Unue: kiom kostis la konstruoj de tiu bela Ekspozicio? Kompetentulo certigis al mi, ke ĝi kostis pli ol 180 milionojn da pesetoj (ĉ. 30 milionojn da dolaroj). Mi ankaŭ demandis, ĉu tiu sumo estos kompensata per la enspezoj el vizitantoj ĝis la fino. Nenia respondo: oni jam scias, ke estos granda deficito. Unu pruvo estas, ke la registaro jam postulas duoblan impost-pagon por la tri lastaj monatoj de l' jaro, por kovri la deficiton de l' Ekspozicio. Jam de majo cetere la impostoj estis altigitaj pro aranĝo de tiu luksa ekspozicio. Pro tio la komercistoj estas tre malkontentaj, precipe la malgrandaj butikistoj, kiuj laŭ sia diro ne ricevas plian profiton pro la Ekspozicio, sed tamen devas pagi neelteneblajn impostojn. Ke en tiuj komercistaj diroj estas iom da vero, pruvas la cirkonstanco, ke antaŭ la Ekspozicio ekzistis malmultaj vendeblaj komercejoj kaj ili vendiĝis tre multekoste (ĉiu certe esperis riĉegiĝi dum la Ekspozicio!): nuntempe estas senfina nombro da aĉeteblaj entreprenoj, kaj ilia vendprezo tre malaltiĝis. Dume la Ekspozicio daŭros ĝis decembro aŭ eĉ marto...

Laborista mizero

Tiam mi enketis en la kvartaloj de la laboristaro. Nek floroj nek higieno videblaj. La stratoj estas ĝenerale mallarĝaj kaj malpuraj. La domoj havas de 4 ĝis 7 etaĝoj. En ili loĝas la produktantaj homoj preskaŭ same kiel kokinoj en kokinejo. En loĝejo por unu familio troviĝas ofte du, tri aŭ eĉ kvar familioj kune. Tion la vizitantoj al la Ekspozicio certe ne vidas...

Mi demandis multajn laboristojn, ĉu ili estas kontentaj pri sia situacio. Ĉiuj senescepte respondis: Ne! La salajro apenaŭ sufiĉas por ne morti pro malsato. Ili devas kune loĝi po du aŭ tri familioj en unu loĝejo, ĉar la salajroj ne sufiĉas por lupago. Mi demandis ilin, kial ili ne postulas pli altajn salajrojn. Sed ili respondis, ke ili devas danki, ĉar ili havas laboron. Postuli plialtigon de l' salajro signifas maldungon, kaj trovi novan laboron estas tre malfacile. Estas miloj da senlaboruloj, kiuj vane serĉas ĉiutagan laboron. Tiel la mastroj povas laŭvole sklavigi siajn dungitojn.

Unuiĝi en sindikatoj estas ankaŭ neeble, ĉar nur faŝistaj sindikatoj rajtas libere ekzisti. La aliaj estas kontrolataj de l' policistaro, sekve ne eblas labori en ili por laboristaj celoj. La laboristaro de Barcelono (kaj cetere de la tuta lando) sincere malamas la nunan registaron. Sed vole-nevole ĝi estas devigata submetiĝi al la perforto.

La malbeno de l' diktatoreco

La konkludo estas klara: Belaĵoj, ornamoj, lukso, modernaĵoj, kiuj estas precipe tre okulfrapaj en Barcelono, kaj la pompega Ekspozicio, estas nur densa vualo por kaŝi la veran vizaĝon de tiu urbo kaj por kredigi al supraĵe juĝantaj vizitantoj, ke Hispanio estas prospera lando. Sed mi, kiu vidis la mizeran staton de la proletaro, formale neas la ekziston de prospero en Hispanio. Male, la perfortaj agoj grandigas la senkonscion kaj stulton de la popolamaso, kaj tio povas fariĝi danĝera por la estonta loĝantaro de tiu lando. Neniu, kiu havas okazon viziti la Ekspozicion, devus forgesi trapasi la proletajn kvartalojn kaj eniri iliajn mizeregajn loĝejaĉojn. Nur tiel lia impreso pri la tiea situacio estus ĝusta. Kaj enket-vojaĝante tra la tuta lando, li facile vidus amason da preĝejoj kaj aliaj stultigejoj, sed malfacile li renkontus lernejojn kaj popoldomojn...

Ĉe la esperantistoj

Mia vojaĝo ne pasis sen vizito al kelkaj SAT-anoj kaj esp. grupetoj. La 27. septembro mi vizitis la esp. grupon "Juneco". Mia subita alveno en la lernĉambro dum leciono estigis kelkminutan halton kaj intersalutadon. Mi kunportis kelkajn propagandilojn, per kiuj mi faris post la kurso ekspozicieton. Poste mi ankaŭ povis laŭte paroli al la lernantoj. Ĉar mi trovis sur la muroj grandajn afiŝojn de UEA kaj miaj propagandiloj estis ĉefe SAT-eldonaĵoj, mi profitis la okazon por kompari la agojn de UEA kaj SAT rilate al la celoj de l' laboristaro. La instruanta K-do (kiu ĉeestis UEA-kongreson) konfirmis miajn parolojn. La lernantoj promesis SAT-aniĝon post diligenta studado.

Ĉe la Sabadella grupo "Aplec" akceptis min 6 SAT-anoj; tie mi ne plu bezonis propagandi por SAT, sed mi konstatis, ke ili miskomprenis la veran celon de nia organizo kaj mi devis klarigi al ili, ke SAT ne estas politika, sed kultura asocio. Alian tagon mi povis viziti kun K-do, kiu gvidis min, sufiĉe malnovan kooperativon kun apuda novkonstruata ejo, en kiu krom plej modernaj maŝinoj estos granda kunvenejo, teatra salono kaj ampleksa biblioteko. Tiu domo bedaŭrinde nur estas duone laborista; la alia duono apartenas al la burĝoj. Tamen la progreso de l' Sabadellaj laboristoj estas laŭdinda.

En urbeto R u b i mi informiĝis, ke nuntempe esp. propagando estas tute neebla, ĉar la urbestraro estas faŝista kaj malpermesas ĉian propagandon por laboristaj celoj. Sen iu motivo (pretekste, ke en ĝi estas komunistoj) la registaro fermis klubon nomatan "Demokratia sento", en kies ejo kunsidis la esp-istoj. Niaj K-doj tie povus propagandi nur, se ili aliĝus al faŝista societo. Sed ili preferas silenti kaj atendi pli favorajn cirkonstancojn.

Post adiaŭo en Barcelono de l' familio kaj multaj konatoj, mi revenis Francion je 2. oktobro. Ĉar mi devis halti en Set (Sète, antaŭe Cette) 6 horojn, mi vizitis K-don Capoulade. Ĉe li estis iom stranga la akcepto. Sed la afero klariĝis post kelkaj paroloj. Hazarde lin vizitis tiusemajne dufoje esp-istoj kaj tri aŭstriaj K-doj trouzis lian afablecon, tiel ke lia edzino koleriĝis post ilia tritaga restado ĉe li. Tiu problemo estas vere tro grava por nia movado. Ni ĉiuj devas eviti tedi niajn K-dojn. Viziti niajn amikojn trapasante urbon, estas nia devo. Sed trouzi ilian afablecon estas grava peko. Kvankam niaj K-doj ne estas devigataj loĝigi kaj nutri trapasantajn K-dojn (se ne temas pri politikaj rifuĝantoj), plej multaj estas gastigemaj. Sed se ni volas konservi tiun bonan econ, ni devas nepre zorgi, ke ni ne tedu niajn gastigantojn.

C o l l (7998).

KIO ESTAS LA IWW?

MALKAŜEMA KLARIGO PRI ĜIAJ PRINCIPOJ, CELOJ KAJ METODOJ

(5-a daŭrigo. Vidu n-ojn 260/64)

Strukturaj detaloj

Kiel dirite, tiuj ĉi Industriaj Unuiĝoj konsistas el laborejaj filioj. Kiam la neceso ekaperos havi fakan administradon entenanta kelke da industriaj unuiĝoj, oni faros la necesajn provizojn.

L a "l e ĝ"-f a r a n t o j de la IWW estas la Ĝenerala Kunveno, la Industria Unuiĝa Kunveno, la Industria Distrikta Kunveno k. c. Oni provizos aliajn leĝfarantajn grupojn kiam oni bezonos ilin. La d i r e k t a n t a j o r g a n o j de la IWW estas la Ĝenerala Direktantaro kaj Ĝenerala Sekretari-Kasisto. Ĉiu Industria Unuiĝo havas Sekretari-Kasiston kaj Ĝeneralan Organizan Komitaton.

La supra citito estas la batalfronto hodiaŭa tiel, kiel estas ankaŭ la skeleto de la produktanta kaj disdona maŝinaro de la nova socio, kiel supozata de la IWW, kaj tiun ĉi maŝinaron ni esperas fari la industria administrado venonta.

Aldone estos administraj organoj de karaktero geografia por loka kaj regiona administrado, por transpreni la funkciojn de la ekzistantaj lokaj administradoj, kiam ili estos ĉesintaj funkcii je la kontentigo de la popola plimulto. Tiujn ĉi organojn ankaŭ oni elektos per la industria voĉdonrajto. Ili estos industriaj laŭ karaktero kaj ne politikaj. Tiuj ĉi Industriaj Lokaj kaj Regionaj Konsilantaroj havas siajn paralelojn en la nuntempaj Labor-konsilantaroj, la sovetiaj Sovetoj, la francia "Bureau du Travail", la germania "Arbeiterboerse", la italia "Camera di Lavoro", la skandinavia "Lokal Samorganisation".

Kiel afero de principo, tamen, la IWW sin detenas fari detalajn regulojn de fera rigideco, sekvendajn por venontaj generacioj. Ni preferas konstrui la novajn organojn, dum ni antaŭeniras, konformigante nin al la ekonomia premado anstataŭ konsenti al iaj dogmoj aŭ al iu aŭtoritata filozofio kiel la socialismo, bolŝevismo aŭ anarkismo. La IWW eble entenas multajn anojn, kiuj ankoraŭ proklamas sin socialistoj, bolŝevikoj aŭ anarkistoj, laŭokaze, sed neniu el ili povas nomi la organizon sia infano aŭ servisto. La IWW trairas sian propran vojon. Se vi devas doni al ni mallongan nomon, nomu nin I n d u s t r i a j K o m u n i s t o j. Ni estas la produkto de la ekonomiaj kondiĉoj en la plej multe disvolvita industria lando de la mondo, nia tuta vivo estas dediĉita al tiuj ĉi industriaj agadoj, ni pensas kaj parolas per industria terminoj, ni serĉas savon per industria organizado. Ni estas Industriaj Komunistoj. Socialistoj, bolŝevikoj kaj anarkistoj, kaj ĉiuj aliaj laboristoj de diversaj tendencoj alprenas nian filozofion, principojn, celojn, metodojn, strukturon kaj eĉ nian nomon. Sur la bazo de tiuj ĉi principoj ni etendas nian manon trans la marojn pretaj unuiĝi kun industriaj unuiĝanoj en I n d u s t r i a M o n d - u n u i ĝ o, kiu estos efektivigo de la revo de l' fondintoj, kiu instigis ilin elekti la nomon "La Industriaj Laboristoj de la Mondo".

XIII. La eduka laboro de la IWW

Eĉ se la plenumoj de la IWW povus esti gravaj sur la ekonomia kampo, ĝia ĉefa funkcio ĝis nun estis la e d u k a d o. Estas pro ĝiaj penoj sur tiu kampo, ke la IWW fariĝis mond-movado. Bedaŭrinde la IWW nuntempe nur povas provizi la plej elementan industrian edukon. Sed la bezonego estas unue multe plibonigita ĝenerala edukado.

Malklero kaj preskaŭ-malklero

La statistiko montras, ke la malklero en Usono atingas surprizan nombron. La malkleruloj troviĝas ne nur inter negroj kaj alilanduloj, sed ankaŭ inter enland-blankuloj. La proporcio por tiuj ĉi lastaj estas pli granda en iuj landpartoj ol oni ĝenerale kredas. Sur la bazo de la lasta granda milita kapkalkulado, la aŭtoritatuloj taksas la malkleron inter la plenaĝaj civitanoj je ĉirkaŭ 25%. Kaj tiuj ĉi malkleruloj apartenas preskaŭ tute al la laborista klaso. Ĝuste supre de tiu ĉi grupo en la skalo estas alia granda grupo el preskaŭ-malkleruloj. Oni povas atingi nur kompare malgrandan elcenton da laboristoj per la presaĵo nuntempe, eble nur dek milionojn el la kvar-dek-milionoj da laboristoj usonaj. La resto estas indiferentaj aŭ neatingeblaj, pro malklero. Kiel malbonaj estas la edukaj aferoj, oni pruvas per la milita kapkalkulado. La psikologoj oficiale trovis post ekzameno al 1 700 000 milit-rekrutoj, ke la m e z a i n t e l e k t a n i v e l o inter u s o n a n o j t a ŭ g a j p o r m i l i t - s e r v o s i m i l a s a l t i u d e d e k t r i - j a r u l o. Malpli ol triono superas tiun mezuron kaj nur 4½% posedas superan inteligenton, laŭ la sama oficiala statistiko. Estas tiu ĉi malĝojiga stato de l' aferoj, kiu estas responda pri la kompara malrapideco, per kiu nia organizo progresas. La metia unuiĝo ofte estas nur konspiro estrata de malhonestulo, kiu scias ĉion, dum la anaro ne devas scii ion krom pagi la kotizojn. Estas malsame ĉe la IWW. Oni bezonas iom kulturitan menson, kun intelekto pli alta ol la statistike eltrovita cifero de 13 jaroj, por kompreni ĝian signifon kaj tutmondan amplekson. Tiel m a l k l e r o estas la plej granda barilo, kiun ni devas venki,

multoble pli granda ol kapitalista persekutado. La kapitalistoj sciaŝ, kion ili faras, kiam ili rifuzas konstrui lernejojn.

Malklera laboristo estas tiel danĝera por la aspiroj de la laboristoj, kiel la variola aŭ bubon-pesta[1] paciento estus por nia sano. Tial ni taktoplene, sed firme provas influi niajn malklerajn kunlaborulojn lerni legadon kaj skribadon. La oportunoj por lernado estas multoblaj, se ni nur serĉos ilin. Estas preskaŭ neeble atingi malklerulon per konsekvenca eldiro pri ia temo, kaj lia opinio pri grandaj aferoj estas, nature, preskaŭ senvalora. Li scias malmulton aŭ nenion krom, kion li spertas. Li estas spirite blindigita, sed ankoraŭ li estas nia frato kaj kunlaborulo.

Kion ni diris pri la malklerulo, taŭgas ankaŭ pri la preskaŭ-malklerulo, kiu eble povas literumi vorton kaj skribaĉi sian nomon, sed ne povas kompreni ion pli ol la skandalojn en la aĉa gazetaro. Same kiel lia malklera frato li senhelpe vagnaĝas al socia detruo, se iu ne venos por savi lin.

Tradukis SAT-ano 1781

laŭ 3-a reviziita eldono de broŝuro samtitola publikigita de IWW., 555 W. Lake St., Chicago, Ill., Usono.

(Finota.)

[1] Bubono = gland-inflamo.

EL USONA TAGLIBRO

Tie ĉi kiel en aliaj landoj la majstra verko de E. M. Remark (Remarque) "Nenio nova en la Okcidento" (Ĉio trankvila ĉe la okcidenta fronto) multe impresis la publikan vidpunkton. Ankaŭ en "Journey's End" (La Fino de la Vojaĝo[1]) multe da homoj povas vidi la senbridan suferon, la malsaĝon de moderna milito. Tre oportune nun la afero de s-ro Ŝirejr (Shearer) venas al la taglumo. Vidiĝas la profitaĉo de la patrioto, kiu denuncis bombaste la pacifistojn, internaciistojn ktp. Eĉ simplulo povas kompreni nun la meĥanismon de la ŝovinisto, kies kaso estas plenigata de la firmoj, kiuj konstruas militŝipojn kaj tre riĉiĝas, dum la trompita soldato stumpiĝas, morttusas en venengaso, diskrevas pro bombeksplodo, manĝiĝas de ratoj kaj per aliaj manieroj estas krucumata por sia patrio.

W. B. Ŝirejr dum multaj jaroj kaj speciale en Ĝenevo (j. 1927) kondutis kiel senpartia eksperto, kiu honeste kaj bonfide subtenas grandan ŝiparmeon por protekti Usonon. Letere kaj buŝe li neis, ke li reprezentas kompanion. Sed nun li komencas procesi kontraŭ tri ŝipkonstru-kompanioj pro ilia rifuzo pagi plene lian "salajron". Li fanfaronis, ke per intervjuaj artikoloj en ĵurnaloj, radio-paroladoj ktp. li malsukcesigis la penon haltigi la armadon kaj tiel liaj klientoj jam ricevis larĝprofitajn mendojn. Ŝirejr implikas ĉefojn el la Milit-Ŝip-Fako registara pro provizo de informoj. La kompanioj diras, ke Ŝ. estis nur ilia "observanto" en Ĝenevo. Li ricevis 51 230 dolarojn, sed postulas plie

[1] Teatrajo verkita de R. C. Ŝerif (Sheriff) k ankoraŭ prezentata tre sukcese en Londono kaj Novjorko.

PENSOJ PRI LA PROBLEMO DE L' MORTO

Okaze de la 1-a de novembro

...Finfine, sciante, ke ni mortos, ni ne pensas pri tio, ĉar ni ne scias, kiam ni mortos; kaj kiel ni vivas en eterna provizoro, tio al ni sufiĉas, por ke ni agu ĉiumomente, kvazaŭ ni ne devus morti. Kiam amata estaĵo ekresaniĝas post grava malsano, ni dankas al la ĉielo pro tio, ke la limtempo por ĝi estas prokrastita; ni montras nian ĝojon pro tio, ke "ĝi ne estis ankoraŭ por tiu ĉi fojo!" kaj de la momento, kiam oni signis novan kontrakton kun la ekzisto, oni estas trankviligita; oni ne pensas pri la fino. Estas granda feliĉo, ke la homo ne estas tro scia kaj ke li ne povas esperi antaŭvidi la estonton; tio estus paraliza.

Montenj'[1] diris esence ie:

"Estas malagrable al mi pensi, ke mi mortos, sed tio estus al mi egala esti mortinta."

Tiu ĉi opinio devas esti konsentata de ĉiuj, kiuj studis la morton per la metodo de l' fizikaj sciencoj, ĉar ĉi tiuj scias, ke, kiam ili estos mortintaj, ili ne plu estos; nu, tio ne povas esti malagrabla ne esti; oni ne eĉ povas bedaŭri la vivon, ĉar por bedaŭri necesas esti, kaj oni ne estas. Ni ne povas konsoli nin pri la morto de tiuj, kiujn ni amas, ĉar ni restas por ilin bedaŭri, sed ni ne bezonos konsoli nin pri nia propra morto.

Oni do certe samopinios kun Montenj', en la momento, kiam oni okupis antaŭ la problemo de l' morto la sintenon de fizikisto; oni ripetos kun la aŭtoro de l' "Studoj"[1]: "Tio estus al mi tre egala esti mortinta!"

Feliks Le Dantek (F. Le Dantec).

Trad. N. B.

[1] France: Montaigne.

[1] Titolo de la verkoj de Montenj'.

Tago el la vivo de juĝeja decid-plenumisto

Originala skizo de Jak. Galkin kaj V. Kurmanajev

La labortago de l' juĝeja decid-plenumisto, eliĝulo[1] K-do Bardin', en oficejo estis finita. La vizitantoj foriris lasinte al li aron da diversaj dokumentoj.

Apud la tablo restis nur unu virino, kiu petis:

— Vi do premigu ŝin: dum tri monatoj mi servis ĉe ŝi, plenumante la oficon de kuiristino, kaj ŝi eĉ ne unu rublon pagis al mi. Jen la botaĉojn nur ŝi donacis, — kaj ŝi, levante sian piedon, montris al K-do Bardin' vestitan sur ĝi botaĉon. K-do Bardin' rigardas la botaĉon kaj ion kolereme grumblas.

Ili ambaŭ foriris. Dum vojo K-do Bardin' pensis: — Sufiĉe bonaĉa laboro, vizitadi la ŝuldantojn, registradi kaj alsigeli iliajn havojn pro iliaj ŝuldoj, aŭ elloĝigi ilin pro nepagado. Sed en tiaj okazoj oni ankaŭ devas apliki apartajn manierojn — unu por burĝo, alian por laborulo... Sed interese ekscii, ĉu antaŭ mia fabrika stablo nun laboras jam alia K-do? Verŝajne li difektas la aĵojn pro nekutimeco kun la stablo, kiu estas malnova kaj kurba, havante la patronon, kiu fleksiĝas oblikven.

— Kian okupon havas via eksmastrino? — demandas K-do Bardin' la virinon.

— Iru, eksciu mem, kian — ŝi vizitadas la pruntejajn aŭkciejojn, kie oni vendas prodonitajn objektojn kaj aĉetadas ilin por vendado; kaj pensinte ŝi aldonis: tri monatojn ŝi nenion pagis al mi, jen donacis nur la botaĉojn.

— Sed pro kio vi ĝis nun dormis? Ĉu vi kompatis la eksmastrinon aŭ io alia malhelpis?

— Ne, mi estas analfabeta, pro tio.

— Sed pro kio vi ne lernas? Vi do estas juna! La tempo por la lernado ankoraŭ ne pasis, sen skrib-legopovo vin ĉiu ĉiam trompos.

— Jes, kompreneble, — konstatas la virino...

La mastrino longtempe ne malfermis la pordon, poste tintis per porda ĉeno kaj malferminte nemulte la pordon montras sian marmoran nazon.

— Al vi venis, — diras K-do Bardin'. — pro la aferoj.

Forirante malantaŭen la mastrino ektimigite malfermegas la okulojn al la venintoj kaj rapide envolviĝas en granda silka tuko.

— Bonvolu, estas tre agrable, sed senvestigu la galoŝojn en la antaŭĉambro.

— Bone, respondis K-do Bardin', senvestante la galoŝojn. Ni venis por ricevi la labormonon je utilo de tiu ĉi civitanino.

— Ha, kia absurdo tio ĉi estas, — rekonsciiĝante de la konfuziĝo, babilas la mastrino, — bonvolu iri al mi, ci do, Mario, restu en la antaŭĉambro!

— Ne, pardonu, lasu ŝin ankaŭ kuniri kun ni, ni havas antaŭ ŝi neniajn sekretojn.

— Bonvolu, sinjoro juĝeja decid-plenumisto, — ribeligite ekkriis la mastrino, — en miaj ĉambroj la plankfrotistoj ĵus frotis la plankojn — ŝi per malpuraj plandoj kotumos ilin!

— Eniru, civitanino, — haltiĝinte sur la sojlo de la ĉambro, proponas al ŝi K-do Bardin'. La mastrino akre ŝanĝis la tonon.

— Ho, dio, tamen la plandojn viŝu!

Iom retrovinte la spiron kaj ofende enpreminte la lipojn la mastrino ploreme parolis:

— Sinjoro ŝuldpos... pardonu, K-do

[1] Homo, kiun la partiaj, sociaj aŭ profesiaj organizoj sendis el produktado al mastruma laboro en oficejojn, trustojn ktp.

$ 255 655. Pro la malpaco la tuta afero diskutiĝas en la ĵurnaloj kaj stariĝas oficiala enketo pri "patriota propagando". Ŝajne Ŝ. fariĝos "la pekporta kapro" en la afero, sed tre oportune por nuna diskuto pri malarmado la lumo montras la faradon de la poŝ-patriotoj.

Pasante oni povas rimarki, ke nun Makdonald diskutos kun Huver (Hoover) nur pri ĉesigo en konstruado de militŝipoj, kiujn jam superas la submara boato kaj la aeroplano, kaj pri ĉi tiuj lastaj la Ŝirejr'oj de ĉiu lando povas ankoraŭ propagandi.

* * *

Granda konflikto okazas pri la dogantarifo. Ĝenerale ĝi altiĝas, sed oni proponas, ke mangano nun eniru senimposte. Kial? Ĉar la ŝtalkompanioj ne volas plue pagi proksimume ok milionojn da dolaroj ĉiujare pro la dogano kaj posedas sufiĉe da politika influo. Krom tio la Usona Ŝtal-Korporacio jus kontraktis aĉeti dum kvin jaroj manganon el Sovetio kaj esperas atingi monopolon kontraŭ la enlanda mangan-produktantaro.

La alia escepto en altigo rilatas al aŭtomobiloj, por kiuj laŭ propono oni devas pagi nur 10% anstataŭ 25%. La aŭto-industrio ne volas pluan dogan-protekton kaj Henriko Ford volas detrui tute la enir-imposton, ĉar li ne deziras, ke aliaj landoj reagu kontraŭ lia eksporto.

Spite sia alta profito multaj kompanioj ankoraŭ volas ricevi pli altan dogan-protekton. Ili plendas pri malriĉo, sed ilin reprezentantaj senatanoj batalis kontraŭ oficiala prienspeza enketo. Tamen per 51 voĉoj kontraŭ 27 la Senato decidis havigi la informon.

(488)

EL SIBIRIO[1]

1. La diplomatiaj rilatoj inter Ĉinio k Sovetio pro manĉuria fervojo ne okazas jam pli ol 2 monatojn. Sed konfliktoj okazas nur laŭ la manĉuria limo. Okcidenta Ĉinio (ĉine Sin Czjan), kiu limas Sovetion en Mezazio, ne rompis rilatojn kun mezaziaj Sovetrespublikoj spite instigoj de Nankin-registaro. Ĉina konsulo Ĉen de li restas en urbo Andiĵan. Inter ĉinoj k sovetianoj regas plena konfido k pacaj rilatoj.

2. En orientazia haveno Vladivostok okazis fine de aŭgusto profunia konferenco (vidu en "S-ulo" n-oj

Tipa nova laborista klubo de ministoj en laborista urbeto Ridder de suda Altajo (Sibirio)

248, 259) de regionoj de Granda oceano. Inter la delegitoj estis multaj geĉinoj k japanoj. Post fino de l' konferenco grupo da ili veturis tra Sibirio por konatiĝi kun lando de Sovetoj. En Irkutsk ili oratoris al lokaj laboristoj k estis entuziasme aplaŭdataj. Dume laŭ gazetaj sciigoj japana polico ricevis ordonon atentege observi "ĉiujn" japanojn, kiuj revenas el Sovetio.

3. Dum lastaj tagoj ĉinaj militistoj montras tre kruelan rilaton al tiuj sovetianoj, kiuj restis en Manĉurio. Ĉ. 2000 homoj estas arestitaj k kelkaj eĉ senkapigitaj. Sovetia registaro protestis la 10. septembro per speciala noto, kiu avertas pri devigata reago fare de Sovetio. La protesto estis transdonita per germana reprezentanto.

4. Dum mondmilito k Revolucio orindustrio en Sovetio falis kiel ĉie. En la jaro 1913 Rusio liveris ĉ. 60 950 gramo-milojn[1] da oro en la jaro 1924 — nur 11 000. Nun ĝi rapide restariĝas k kreskas precipe en Sibirio. Ĉiuj regnaj ortrustoj de Sovetio nun estas unuigitaj en sola "Orunio" kun centro en Irkutsk. Science aranĝitaj esploroj por serĉi oron okazas en granda skalo. Orindustrio maŝiniĝas. Sole dum kuranta jaro en Sibirio estas funkciigitaj pli ol 40 novaj perakvaj maŝinoj por elminigi oron. En regionoj de rivero Enisejo ricevo de orminaĵo pli ol duobliĝis. En Irkutsk estas konstruata granda fabriko de specialaj minboriloj por serĉi oron kun ŝtalfandejo. Parte la fabriko jam funkcias. La ĉefo de "Orunio", K-do Serebrjakov, demandita por ĵurnaloj diris, ke la rezultoj de l'nuna jaro tute garantias plenumon de l' 5-jara plano: post 5 jaroj Sovetio okupos la unuan lokon en monda orindustrio.

M. Krjukov.

[1] Laŭ insista deziro de l' aŭtoro ni ne ŝanĝas la formon (nefundamentan) de tiu vorto.

[1] Kilogramoj.

KUN TIU ĈI NUMERO ESTAS EKSPEDATA "LA NOVA EPOKO"

juĝeja decid-plenumisto, kredu al mi, mi al ŝi nenion ŝuldas, mi havas pri tio atestantojn, ke ŝi ricevis ĉe mi manĝon kaj vestaĵon...

— Se la juĝejo difinis, — interrompis ŝin K-do Bardin', elprenante el la paperujo la juĝdecidon, — la afero estas finita kaj oni povas fari neniajn kontraŭparolojn.

— Jes, kompreneble, se la juĝejo difinis, mi ĉiam estas preta plenumi la decidon, — respondis maldolĉe la mastrino.

— Jen, nur la botaĉojn ŝi donis, — denove montrante la vestitajn sur piedoj botaĉojn, plendas la virino, kaj eĉ ne unu kopekon pli, mi do estas kamparanino. Kion mi povas kompreni?...

— Nu, ci Mario, silentu! — La mastrino dum minuto silentas, abomene sulkigas la nazon kaj poste diras:

— Bone, mi ĉiam estas preta plenumi la decidon de la juĝistoj, sed tuj mi ne povas pagi la tutan sumon. Jen, ŝi ricevu 20 rublojn kaj post unu monato mi pagos la restaĵn 10 rublojn.

— Pagu! — kvazaŭ hakante diris K-do Bardin'.

Sur la tablon flugas la paperrublaj biletoj forte parfumitaj.

— Ci, Mario, estas tre nedankema, — provas indigniĝi la ŝuldantino, sed ŝin haltigis K-do Bardin'.

— Jen 20 rublojn ni jam ricevis, — li diris, elprenante denove la juĝ-decidon. Nun donu la restaĵon, por ke ni finu la tutan kalkulon!

— Permesu, sinjoro... pardonu, — kamarado, mi estas malfeliĉa virino...

— Kiel vi volas, tiam mi devas registri kaj sigeli vian havon; jen, arĝentan sa-mo-va-ron... komencis li la registron.

— Haltu, preninte de la tablo la monujon, interrompis lin la mastrino, — akceptu la restaĵon...

Sur la ŝtuparo, adiaŭante de la virino, K-do Bardin' diris al ŝi:

— Kiam vi havos libertempon, vi nepre studu legon kaj skribon!

La virino silentas. Malantaŭ la pordo iu fermas kolereme per ĉeno la pordon...

Post duonhoro K-do Bardin' estis jam en alia fino de la urbo. Antaŭ li staris domo simila al kazerno.

— Li drinkas kaj nenion pagas por la loĝejo, — indignite plendas la administranto de la domo.

— Li estas laboristo? demandas K-do Bardin.

— Jes, fandisto en la Putilov-fabriko.

— Sed pro kio do li drinkas?

— Kiu tion povas scii? li drinkas kaj la edzino kun geinfanoj malsatas.

K-do Bardin' kun koleremaj fajretoj en la okuloj kaj sulkigitaj brovoj svingas per la paperujo kaj per ĝia angulo frapas laŭ la balustrado.

— Oni devas lin elloĝigi kaj nenion plu — indignite parolas la administranto de l' domo. — Se li ne pagas, li devas esti elloĝigata; ĉe ni ne estas rifuĝejo.

— Sed, kien oni ilin elloĝigos? — demandas K-do Bardin', sentante ian inciteton kontraŭ la domadministranto, — ĉu sur la straton?

— Por mi estas tute egale, se ankaŭ sur la straton!

— Sed la virinon kun geinfanoj, kien ni elloĝigos?

La domadministranto silentas kaj kraĉinte tra la dentoj pensas: Laŭ la leĝo oni lin devas elloĝigi, despli ke la administrantaro de la domo tion postulas kaj la juĝejo donis la ordonon... sed la infanoj kaj la edzino? Pro kio ili suferos?

La samon pensas ankaŭ K-do Bardin' kaj ankoraŭ pensas — pro kio la laboristo fordonas siajn akirojn — la brando kaptis lin kaj ĉio estas forgesita...

(Finota.)

principo "ne enkonduki la disputpunktojn de diversaj partioj" ne perdas sian signifon. Sed "ne enkonduki" ne estas la samo, kiel kaŝi ilian ekziston, kaj tion ni ofte faras.

Mi trovas la aferon grava kaj petas, ke aliaj K-doj respondu ion pri tio, aŭ anstataŭigu la respondon per ago, tiuokaze per ĉiama mencio de l' propra vidpunkto. Leono (14 839).

... Eĉ kontraŭ verojn

Inter la plej stultaj verkoj, certe estas la fama geometrio de Eŭklido.

Kial ĝi estas stulta?

Tial ke ĝi estas perfekta; tial ke la vero tie estas popece disdonita; tial ke la ordo de la teoremoj k la klaro de la difinoj forprenas el la spirito ĉiun okazon sin demandi mem, dubi, serĉi.

Kiam oni scias ion, tio havas tre grandan maloportunon, nome, ke oni ne plu povas ĝin lerni. Kiam iu teoremo estas pruvita, tio havas tre grandan maloportunon, nome, ke pri ĝi oni ne plu povos havi certon.

Tial mi volus, ke oni bruligu sur publika placo, solene, ĉiujn tiujn bone verkitajn librojn, kiuj kaŭzas la ekziston de tiom da malbone klerigitaj spiritoj. Jes, oni nutras la junulojn per pasteloj el densigita scienco, se mi tiel povas diri; tio okazigas, ke ili perdas la kutimon digesti.

Kaj kiel ili povus lerni la geometrion? vi sendube demandos. Ili faruş kiel tiuj, kiuj eltrovis ĝin. Unue ili sin ekzercus, farante belajn planojn, t. e. imitante naturajn objektojn, simpligante ilin, ne ŝanĝante la proporcion inter la distancoj.

Poste ili lernus kompari la longojn. Rilate la surfacojn, jen ili bone-malbone surmetus ilin unu sur alian k ĉirkaŭtranĉus ilin; jen ili disdividus ilin en egalajn malgrandajn kvadratojn k ili nombrus ilin.

Rilate la volumenojn, estus pli simple: ili verŝus akvon el kubo en cilindron, el cilindro en duonsferon, k tiel ili havus okazon fari belajn rimarkojn. Post tio ili kolektus tiujn rimarkojn kiel leĝojn, kiujn ili denove kontrolus. Kaj fine, ili trafe kunligus tiujn leĝojn unuj kun aliuj, se ili kapablus.

Tiel oni lernas fizikon. Kaj kio do estas geometrio, se ne la fiziko pri surfacoj k volumenoj?

Alen.

El la franca tradukis Herezulo.

DISKUTEJO

Niaj problemoj

La laborista klaso, en sia batalo kontraŭ la kapitalista sociordo, tute ne prezentiĝas kiel iu unuo. Malsamaj opinioj pri diversaj demandoj rilate al la estonta socio ne tiel nun gravas, kiel malsamopinieco pri vojoj kondukantaj al tiu nova socio. Okazas do, ke laboristo batalanta renkontas malamikon ne nur en alia klaso, sed ankaŭ en sia propra. Kompreneble tiu malamiko estas tia nur objektive, t. e. sendepende de sia volo kaj konscio; li per sia agado kaj ekzistado iĝas malamiko de sia samklasano. Ekzemple por la komunisto ĉiu laborista movado ne celanta revolucion signifas simplan oportunismon, kiun kontraŭbatali estas necese.

Tion oni devas neniam forgesi en SAT-rondoj. Fakto, ke ni apartenas al unu asocio, ke ni estas laŭorde numeritaj, ne ŝanĝas la veron: "Ni estas nur samklasanoj, sed ne samideanoj." Forgesi tion, paroli ĉiam pri unueco, solidareco kaj aliaj "ecoj" estas nur konata struta politiko. Forigi diferencojn ne estas la samo kiel krii, ke ili ne ekzistas. Ĉu do mi rekomendas enkonduki batalojn en SAT-vicoj? — Ne! Ĉu eblas, ke ni kunlaboru? Kompreneble — jes.

Ni povas kaj devas interkonatiĝi, ni devas interŝanĝi ne nur poŝtkartojn ilustritajn, sed ankaŭ niajn malsamajn ideojn. Ligas nin forta ligilo: samklasa aparteno, klasbatala mondkoncepto.

Ni trarigardu tamen nian gazeton: diversaj artikoloj, informoj, priskriboj, verkitaj de diversaj homoj, de komunistoj, socialistoj, social-demokratoj... Kompreneble la saman fakton tute aliel priskribus komunisto kaj socialdemokrato: sekve, se ni legas informojn pri laborista movado, pri politikaj cirkonstancoj en iu lando, ni devas scii, laŭ kia vidpunkto ili estis observataj. Ni scias, ke laŭ klasbatala, sed tio ne diras ankoraŭ ĉion. Mi do proponas: por eviti la miskomprenojn, ĉiuj artikoloj, escepte tiuj, kiuj ne rilatas socian vivon, plie escepte simplaj informoj sen iu klarigvorto, havu ĉe la subskribo de l' verkinto (aŭ ĉe SAT-numero) klarigon: "verkita laŭ ....a vidpunkto". Al esceptoj povas aparteni ankaŭ artikoloj dirantaj ion komunan al ĉiuj partioj. Ekzemple tiu mia artikolo estas verkita nur laŭ klasbatala vidpunkto, rimarko pri tio do tute ne necesas. Eble neniu partio celas, ke ĝiaj anoj forgesu pri ĝia ekzisto...

Se la propono ne fariĝos deviga leĝo por ĉiuj SAT-verkantoj, ke almenaŭ tiuj, kiuj konsentas kun mi, sendu ĉiam artikolojn kun rimarko pri vidpunkto! Ceteraj estos legataj kiel de klasbatalantoj-individuistoj (do ili ankaŭ povus noti tion...) Sendube "S-ulo" pliriĉiĝos je signifo por ĉiu partio, se ĝi alportos artikolojn de diversaj samideanoj. Kaj, kio estas pli grava, la laboristo konatiĝos pli bone kun diversaj opinioj, komparante unujn kun la aliaj; li liberiĝos el la katenoj de demagogio kaj trovos sian pripensitan vojon. La

Ĉu nudkulturo?

Ni homoj tre ofte havas malsamajn opiniojn k antaŭjuĝojn pri multaj aferoj. Ni povas diversmaniere interpreti unu k la saman ideon, vorton, diron, k malfacile estas juĝi, kiu pravas k kiu ne. Kaj ni, SAT-anoj, kvankam batalantaj sub unu standardo, por unu k sama celo, vidas multajn aferojn el pli ol unu flanko, interpretas ilin diversmaniere. Kaj de tio ofte senfinaj diskutoj. Sciante, ke malfacile estas enkapigi aŭ elkapigi iun ideon al aliuj, mi per mia skribaĵo volas nur montri, ke oni povas interpreti la devojn de SAT-anoj k rilatojn al nudkulturo aliel, ol faras tion K-do V. Zimin.

Ni proletoj, inkluzive SAT-anoj, celas krei novan sociordon, kiu ne estos bazita sur senbrida egoismo de kelkaj riĉuloj, kiel la nuna. Kaj nia gvidstelo, nia kriterio ĉe tio estas la "racio". Ni devas mezuri ĉiujn farojn k fenomenojn en la mondo per ulno de racio, por eltrovi, kio estas detruenda k kio taŭga por la nova sociordo. Ni devas revizii ankaŭ ĉiujn detalojn de nia vivo, ĉiujn niajn antaŭjuĝojn, konvinkojn, morojn. Sed ni ne devas kontentiĝi per nura mezurado — ni devas ankaŭ praktike apliki la rezultojn de tiu revizio. Kaj vera, klaskonscia proleto, mi opinias, estas tiu, kiu taksis ĉiujn fenomenojn de la socia vivo "racie" k kreis al si tiele difinitan "mondkoncepton", malaprobe rilatantan al la nuna sociordo... — Ne tiu, kiu vendas sian muskol- aŭ cerbofortton por mizera tagsalajro, sed revas pri riĉiĝo k burĝeca komforto, k kiu, favorite de la sorto, iĝas etburĝo, forgesante siajn antaŭajn K-dojn k belajn vortojn pri klasbatalo ktp. Ĉu ne estas ankaŭ la devo de SAT kunhelpi per sia kleriga laboro por pligrandigi la nombron da proletoj de l' unua tipo? Unuavice, mi pensas.

Kaj se ni "mezuras" per racio nunajn manieron sin vesti, malnovajn antaŭjuĝojn pri nudeco k interseksa hipokrita honto, ĉu ni ne trovas, ke ĝi estas forĵetinda balasto, "mezepoka" heredaĵo? Aŭ ĉu estas racie, ke vi dum varmega somertago turmentiĝas ŝvitante en vestaĵoj, kiujn diktas al vi "bona moro" k konvencia hontemo, kvazaŭ tio estus iu natura, neforigebla malbono? Kio koncernas min, mi somere ĉe laboro k laŭeble ĉiam portas nur "kulturĉifonon", sed principe aprobas "absolutan nudkulturon". Leginte la artikoleton de K-dino 2055, mi tre ĝojis pro sciiĝo, ke inter la SAT-anoj troviĝas ankaŭ aliaj homoj samopiniaj kiel mi.

Ni faru revolucion, k ni faru ĝin funde! For ĉiuj antaŭjuĝoj neraciaj!

SAT-ano (8194) el Estonio.

SENNACIULA LIBERPENSULA PAĜO

N-o 10 REDAKTAS LIBERPENSULA SEKCIO DE SAT N-o 10

Manuskriptojn sendu al: KURT HUBRICHT, Leipzig O 30, Mariannenstrasse 22. Sekretario de la Sekcio: KURT KLAPS, Danzig, Karpfenseigen 12

Esperanto kaj la liberpensula movado

Raporto de K-do prof. Hartvig dum la fakkunsido de la liberpensuloj

En la ideologia transira procedo de la homaro, esperanto k liberpensismo devenas el diversaj lokoj, sed fine ambaŭ fluas en la grandan riveregon de la socialista movado. La ideo de mondhelplingvo, de kelka tempo devis akcepti konkretajn formojn, ĉar la ekonomiaj interrilatoj komencis forviŝi la naciajn limojn de la ŝtatoj. Ĝis tiam la lingvo de unuopa popolo havis mondvaloron, dum ĉi tiu popolo per disvastiĝo de sia mondkomerco akiris mondekonomian gravecon. Laŭ tia senco la angla, franca k germana lingvoj estis mondlingvoj. Sed ĉar unu popolo ne povis sin altrudi imperialisme, pro tio la lingvo de unuopa popolo ne povis iĝi la sola mondlingvo. La angla lingvo estis survoje iĝi la reganta mondlingvo.

Tiel konsiderata, la esp.-movado estas nur ekonomia kategorio. Pro motivo de ŝparo ĉiuj popoloj devus havi intereson propagandi komune mondlingvon por faciligi la mondekonomiajn interrilatojn inter ĉiuj landoj de la tero. Kiel oni tipigas en la fabrikado por gajni tempon k laboron ĉe ŝanĝado de partoj, tiel ankaŭ la lingvo estus tipigenda laŭ la konata principo de Vilhelm Ostwald: "Ne malŝparu energion". La ĝenerala akcepto de komuna mondlingvo sendube liberigus energiojn, kiuj povus esti uzataj de la homaro por pli grandaj taskoj, pri kio jam la biblio havis antaŭsenton, kiel pruvas la rakonto pri la turkonstruo de Babel.

Laŭ tio la esp.-movado estus nepolitika movado, interesanta samgrade ĉiujn homojn. Oni nur bezonus montri al la homoj la prudentaĵon, por ke ili agu racie. Por indulgi la nacian brilon, oni formulas la postulon: "Uzu la gepatran lingvon por la internaj interrilatoj kaj apliku esp-on por la tutmondaj interrilatoj". Per tio oni dekretas la neŭtralan karakteron de esp-o. Tio estus ĝusta, se ja ne ekzistus klasdiferencoj. Por la senklasa socio komuna estus komprenebleco. En klassocio esp-o signifas ne nur la raciigon de mondekonomiaj interrilatoj, sed ankaŭ danĝeron: la raciigon de la organizado de l' mondproletaro!

Por la reganta klaso signifas esp-o certe ŝparon, sed al ĉi tiu profito kontraŭstaras la granda malprofito, ke ankaŭ la antaŭenema klaso per helpo de la reciproka interkompreniĝo per esp-o povas pli perfektigi siajn internaciajn interrilatojn. Kun aliaj vortoj: la esp.-movado havas politikan signifon. Kiu ne atentas tion, estas utopiisto, t. e. li kredas per propagandado de racia ideo helpi al tiu ĝis venko. Estas evolua vidpunkto, kiu relative tiel longe valoras, kiel longe la reganta klaso havas la certon pri sia regado. Tiu vidpunkto estas sociologia, t. e. ĝi devenas el epoko de plej bona stato de la kapitalismo. En la tempo de la daŭra krizo de l' kapitalismo la evolua vidpunkto perdas sian signifon. Reakcio k revolucio kontraŭstariĝas malamike, k la reganta klaso estas devigata por konservo de siaj privilegioj altiri ĉiujn ideologiajn rezervojn. Ĉi tiu fakto efikas ankaŭ en la esp.-movado. Ekzistas burĝa, t. e. utopia koncepto en la esp.-movado, k proleta, t. e. revolucia koncepto. La organiza esprimo por ĉi tiu fakto estas la ekzisto de la grupoj: Universala Esperanto Asocio — Sennacieca Asocio Tutmonda.

Sammaniere oni povas konsideri la evoluon en la liberpensula movado. Ekzistas burĝa liberpensulmovado organizita en la Internacio (Bruselo) k forte kreskanta proleta liberpensul-movado, kies Internacion mi havas la honoron reprezenti ĉe via kongreso. En la liberpensul-movado oni povas pli bone observi la sociologian evoluon. Ankaŭ la burĝaj liberpensuloj estis iam revoluciemaj. La burĝa liberpensul-movado estis la kunapero de la burĝa revolucio. La antaŭenema burĝaro de tiu epoko, kiu batalis kontraŭ la privilegioj de la nobelaro, devis ankaŭ batali kontraŭ la kunliganon de la nobelaro, la tiaman feŭdan eklezion. En la centro de tiu ĉi batalo staris la tolerempenso. Libero de la konscio, tio estis la signaldiro de la burĝaj liberpensuloj, k ili ne tiom kontraŭbatalis la religion per si, ol antaŭ ĉio la obstinan dogman, konfesan devigon.

Tiuj burĝaj liberpensuloj el tiama epoko parte ne estis ateistoj, sed diistoj, t. e. ili ne neis la ekziston de dio, sed ili opiniis, ke dio estas tiom majesta super la homo, mistera, neesplorebla, ke estus blasfemo, se oni farus sin — kiel la eklezio — pri tiu dio pozitivan imagon. Tiuj burĝoj estis utopiistoj ĉar ili kredis, ke per nura klerig-laboro oni povus detrui la religian iluzion de la homoj k unu el iliaj tipaj reprezentantoj, Volter, faris la karakterizan eldiron: Dekdu homoj — li opiniis la apostolojn — fondis la kristanismon. Mi pruvos al vi, ke sufiĉos unu — li pensis pri si — por detrui ĝin. Li ne detruis ĝin, ĉar la religio havas siajn sociologiajn radikojn. La forigo ne estas afero de la racio, sed demando de la socia transformiĝo. La religio estas politikaĵo. Nur en senklasa socio la senreligieco estos kompreneblaĵo.

Sendube akcelas la ekonomia progreso, precipe la teknika disvolviĝo, forigon de la religiaj ideologioj. Per la progresanta regado super la naturfortoj la homo fariĝas sendependa de la naturpotencoj, kiuj minacas sian ekziston. Sed por vastaj partoj de la popolo dio estas ankoraŭ, se ankaŭ nur imaga, esenco. Tiel ekz. la agrikulturo ankoraŭ estas dependa de vento k vetero, t. e. de "ĉielaj potencoj" kiujn ni ne povas laŭdezire reguligi. Por la kamparano dio ne estas simpla kredafero, sed dio estas produktfaktoro, ĉar li estas tiu, kiu kiel nevidebla naturpotenco kreskigas la grenon. La klerigado ne sola sufiĉas. En privatekonomia epoko la ekzistdemando kiel sortdemando manifestiĝas per religiemo.

Aliflanke la religio havas por la reganta klaso grandan politikan signifon, ĉar la religio helpas konservi la ekspluatatajn amasojn aŭtoritat-kredemaj. La kontraŭreligia klerigo signifas pro tio politikan danĝeron. Kun la kredo je dio ankaŭ malaperas la respekto antaŭ la de dio volita sociordo. La sendieco iĝas batalilo en la proleta klasbatalo. La reganta klaso havas intereson akceli ĉe la amasoj la religian ideologion, por ke ili estu ekspluatiĝemaj. Tio estas la senco de la "konkordat"[1]-politiko. Siaflanke la antaŭenema klaso havas intereson venki la reakcie efikantan religian ideologion. La proleta liberpensul-movado estas kuna apero de la proleta revolucio. Sed la religio estas nur parto de tiu ideologio, kiu estas kapabla fortiri la proletaron de ĝiaj klasinteresoj. Ne ekzistas nur katolikaj sindikatoj, kiuj per siaj apartiĝoj malpliigas la batalforton de la liberaj sindikatoj, sed ekzistas ankaŭ naci-socialista movado, kiu multoble kontraŭstaras al la internacie orientata laboristaro. La naciismo havas nature ne nur psikologiajn radikojn sed ĝi estas ankaŭ ekonomie kondiĉita. Se en Usono la negroj ne estas akceptataj en la sindikatoj kaj pro tio ili estas devigataj fondi proprajn sindikatojn, tiel ne estas klarigita ĉi tiu fakto kiel rasmalamikeco, sed inverse, la rasmalamikeco estas natura sekvo de la konkurbatalo, kiun gvidas la usona laboristo kontraŭ la pli malpostulema negro, kiu estas salajr-malpliiganto.

La internacia pensado de la proletaro estas la antaŭkondiĉo por ĝia venko. Ne estas nura agitfrazo, se Karl Marks finas la Komunistan Manifeston per la vortoj: "Proletoj ĉiulandaj, unuiĝu!" La internacia kapitalismo nur povas esti forigata de la internacia proletaro. Ni scias kiel marksistoj, ke ankaŭ la edukado al internacia pensado ne estas simpla demando de klerigado. Ni scias, ke la angla laboristo, kiu ankoraŭ hodiaŭ vivas el la ekspluatiĝo de sia hinda frato, ankoraŭ ne povas pensi internacie kaj sentas sin minacata, perdi sian parton el la profito de la angla kapitalismo, per la liberiĝo de Hindio. Sed ni ankaŭ scias, ke per la daŭra industriigo de Hindio k la per tio kaŭzita pliigita senlaboreco en Anglio la angla laboristaro devas esti radikaligata kaj

[1] Kontrakto inter eklezio k monda potenco.

Esperanto-Servo

N-o 5 — 4-a jaro Gvidanto k kompilanto: O. BÄSSLER, Ebermayer-Str. 8, I, Leipzig C 1 (Germ.) 31. Oktobro 1929

EL GERMANIO

Infan-kadavroj kiel kat-nutraĵo en Berlin-a kliniko

(Esperanto-Servo.) En la germana revuo por ĝenerala juĝeja medicino (vol. 10, kajero 4/5) raportis prof. Straŭh-Berlin pri sekvantaj de li mem efektivigitaj eksperimentoj.

La celo estis, konstati, ĉu katoj manĝas homajn kavadrojn. Por ĉi tiu provo uzis prof. Straŭh, kiel ŝajnis al li plej taŭga, kadavrojn de novnaskitaj infanoj, kiujn li ricevis el ŝtata instituto. La kadavrojn oni metis en ĉambron, en kiun oni enlasis katon, kiu nek manĝaĵon nek lakton ricevis, sed nur unufoje dum tago freŝan akvon. De fenestro prof. Straŭh observis la agadon de la kato. Ĉar malgraŭ kelktaga fastado la kato ne jam tuŝis la kadavron, donis prof. Straŭh al la kato, por inciti la apetiton, specon da viando de alia kadavro, kiun la kato avide manĝis. Kiam post tio la kato ankoraŭfoje estis ricevinta viandon de alia kadavro, ĝi fine ankaŭ manĝis orelon k brakon de la infana kadavro.

La eksperimentoj estis ripetitaj je multnombraj kadavroj per diversaj katoj, k la malsatigitaj katoj kruele dismanĝis la kadavrojn. Prof. Straŭh kronadas sian agmanieron per tio, ke li publikigas artikolon kun bildoj de la dismanĝegitaj kadavroj.

E. B. (9274), Essen.

Sadismo de faŝista kuracisto!

(Esperanto-Servo.) Laborista gazeto de urbo Ahen aranĝis ruĝan feston, por varbi novajn abonantojn. La salono estis tute plena da simpatiantaj laboristoj, kio ne tre plaĉis al la faŝistoj. Je 24-a horo preterveturis la festejon la kuracisto k faŝisto Schönek (Ŝenek) per aŭtomobilo, sur kiu estis pentrita la faŝista insigno (hokbranĉa kruco). Du aliaj faŝistoj demandis la domserviston, ĉu la festo estas bone vizitita k esprimis, ke ili "baldaŭ malplenigos la salonon". La domservisto tamen ne avertis la partoprenantojn, sed nur la alian tagon li atestis tion. Kiam la unuaj du laboristoj hejmeniris, ili estis ĝissange batitaj de faŝistoj, tamen sukcesis venigi aliajn laboristojn; komenciĝis batalo inter nearmitaj laboristoj k per ponardoj ktp. armitaj faŝistoj. Dum tiu batalo la kuracisto Schönek ĵetis bierglason al laboristo. Kiam oni ekkonis la kuraciston, laboristoj vokis lin, por ke li bandaĝu la vunditojn. Sed tiu "kuracisto" ignoris tiun vokon, plue partoprenis la batalon k mordis pecon de orelo de K-do Bachmann (Bahman). — Dum tiu ĉi batalo kelkaj laboristoj eniris la faŝistan gastejon k mire ekvidis 3 uniformitajn policistojn, kiuj kartludis. Demandite pro ilia indiferenteco rilate la batalon sur la strato, ili simple klarigis, ke momente ili ne dejoras. Poste alvenis t. n. surprizataka komando k arestis... 5 laboristojn, eĉ vunditajn, sed ne eĉ unu faŝiston! Tio estas la "libera Germanio"! O. S. (10 836), Alsdorf.

> **LA NOVA ADRESO**
> de la Centrejo de Esperanto-Servo depost 15-a de novembro estos
> **Leipzig C 1, Ebermayer-Str. 8, I**

EL NEDERLANDO

Kafro-variola epidemio — puno de dio?

(Esperanto-Servo.) Pastro T. J. Hagen, eksarmea predikisto, deklaris dum preĝo en urbo Delft, ke la ekzemo (kafro-varioloj) ne estas kuracebla per medicino. Oni devas levi la okulojn al dio, kiu nin punis... Li plu deklaris, ke nia popolo malnobligis sin per kafrodancoj k kafromoroj, do estus nur la konsekventa ago de dio, sendi al ni ankaŭ la kafrovariolojn.

Bedaŭrinde la tiel bone de dio instruita predikisto ne klarigis al ni, kial dio ne punis per "nigra pesto" tiujn, kiuj provokis la mondmiliton. Ĉu la am-donanta dio eble ŝataŝ tiajn hombuĉadojn? — Jen pruvo, ke la eklezio eĉ provas plej forte malhelpi la medicinan evoluon k progreson.

Ariadno, Zeist.

EL ANGLIO

Tuberkulozo — klasmalsano

(Esperanto-Servo.) Meze de oktobro okazis en Newcastle la 15-a jarkonferenco de la Nacia Asocio por malhelpi la tuberkulozon. Dum tiu konferenco kuracisto diris, ke Northumberland k Durham estas pli loĝataj ol iuj aliaj partoj de Anglio k Kimrio. En la minejaj urboj la mortprocento pro tuberkulozo estas malalta. Tio sugestus, ke hejma troloĝateco sole ne estas nepra kaŭzo de tuberkulozo. Se la malsano estiĝus, ĝi iĝus grava faktoro, ĉar la efektiva izoligo de malsanuloj estus neebla k la malsanularo rapide plinombriĝus...

Posta diskutinto rimarkigis, ke laŭ la antaŭa parolinto, ofta senlaboreco estas la kaŭzo de tiu ĉi terura malsano. Tial la malsano devas esti klasmalsano, k la kuracistoj tion scias. Se ĝi do estas klasmalsano, la kuracistoj devas trovi ties kaŭzon.

En la jaro 1926 la tuberkulozo pleje suferigis la ministan loĝantaron, pro la malbona nutrado, senlaboreco k malaltaj salajroj. Sanoficistoj diras: "inspektu la domojn!" La sola rimedo, por trovi la kaŭzon de la tuberkulozo, estas inspekti la manĝaĵojn de la laboristoj. J. Hayden, London.

EL LATVIO

Interesaj ciferoj el Latvio

(Esperanto-Servo.) En Latvio dum la jaro 1926 troviĝis en frenezulejoj 1827 personoj k ekster la frenezulejoj ĉ. 1700 freneziĝintoj. Laŭ la lasta statistiko, la 1. 6. 1929 en frenezulejoj troviĝis 2520 personoj k ekstere 3200 freneziĝintoj.

En jaro 1921 en tuta Latvio estis registritaj 4216 veneraj malsanuloj; en jaro 1929 estas registritaj 10 797 veneraj malsanuloj.

Registritaj abortoj estis en la jaro 1921 1241, el kiuj 72 finiĝis per morto; en la jaro 1929 estas registritaj 1462 abortoj, el kiuj 161 finiĝis per morto. Dum 7 jaroj estas juĝitaj 354 abortintoj. Sed ne-oficiala statistiko diras, ke ĉiujare en Latvio okazas 40—50 000 abortoj. — Estas notinde, ke la registaro al gepatroj, kiuj havas pli ol 6 infanoj, donas gravan subvencion; sed, kiuj havas 12 idojn, la ŝtatprezidanto mem fariĝas la onklo de la 12-a infano...

Fajrero, Riga.

EL POLIO

Morto en sileziaj minejoj k metal-produktejoj

(Esperanto-Servo.) Preskaŭ ĉiutage gazetoj informas pri mort-akcidentoj en suprsileziaj minejoj k metal-produktejoj. La nombro de la viktimoj estas timiga. Ekz. en jaro 1928 pereis 144 personoj k 21 069 personoj estis vunditaj. En daŭro de kvar jaroj (1925—1928) pereis tie 578 personoj k 64 045 estis vunditaj. C. G.

RESPONDA PARTO

C. G. Aliaj tri raportetoj en sekv. n-o.

Bondarevskij, Filippova, Fuchs, 12 638, 13 059, Staŭb. Viaj raportoj estas prokrastitaj, sed certe ankoraŭ aperos.

Demandinto. Pro manko de loko mi ne povas daŭrigi, raporti pri la okazontaj balotoj en Germanio.

5-a listo de raportoj en jaro 1929/30

22. Infan-kadavroj kiel kat-nutraĵo en Berlin-a kliniko. E. B. (9274), Essen (Germ.).
23. Sadismo de faŝista kuracisto! O. S. (10 836), Alsdorf (Germanio).
24. Kafro-variola epidemio — puno de dio? Ariadno, Zeist (Nederlando.)
25. Tuberkulozo — klasmalsano. J. Hayden, London (Anglio).
26. Interesaj ciferoj el Latvio. Fajrero, Riga (Latvio).
27. Morto en sileziaj minejoj k metal-produktejoj. C. G. (Polio).

---

iĝos akceptema por la internacia pensado.

Tiel la edukado al klaskonscio estas akcelata per la fariĝo de la ekonomia evoluprocezo. La kapitalismo kreas al si mem siajn tombfosistojn. Klaskonscio, tio estas la scio pri la sortkomuno de la tuta proletaro. Ĉi tiu scio estas martelfrape encerbigata per la faktoj de la vivo mem. La malpliigita profitporcio, la daŭra krizo de la kapitalismo, la akriĝo de la kontrastoj, la minacanta militdanĝero, ĉio tio agitas por la internacia socialista penso.

Tio ne signifas, ke ni atendu neaktive, ĝis la socialismo estos alveninta, sed ni devas agi kiel akuŝisto de la iĝonta sociordo.

Tio estas la senco de la ideologia klasbatalo, kiun ni proletaj liberpensuloj plenumas k kiun ni ne nur direktas kontraŭ la religio, sed ankaŭ kontraŭ ĉiuj influoj, kiuj intencas fortiri la proletaron de ĝiaj klasinteresoj. Al tio apartenas precipe la naciismo, k en tiu punkto tuŝas sin proleta liberpensul-movado k proleta esp.-movado. Per sia disvastiĝo esp-o helpas ĉe forigo de la naciaj antaŭjuĝoj; tial esp-o estas batalilo en klasbatalo, ĉar ĝi ebenigas al la internacia pensado de la mondproletaro novajn vojojn. Krom tio ĝi plenumas la kondiĉojn por la interkompreniĝa povo de la socialistaj organizoj internaciskale.

Jam Frederiko Engels atentigis, ke la proleta klasbatalo ne elĉerpiĝas sole en organizaj rimedoj: "Kie estas plena transformiĝo de la tuta socia organizado, tie partoprenu mem la amasoj komprenintaj, pri kio temas".

Gek-doj! Proletaj liberpensuloj! Proletaj esp-istoj! Alportu ni kiel pioniroj de la socialismo nian parton, por ke la amasoj komprenu, pri kio temas!

TRA ESPERANTIO

EL LA ADMINISTREJO

Ni informas nian membraron, ke la malnovaj kotizmarkoj k membrokartoj estas elĉerpitaj; post decembro 1929 ili do estos senvalidaj. Al malnovaj membroj, kiuj renovigas la kotizon por la jaro 1929, ni sendas alispecan kotizmarkon kun la stampo "aktiva" aŭ "pasiva". Al novaliĝantoj ni rekomendas pagi la kotizon por la jaro 1930.

Baldaŭ ni eldonos novajn membrokartojn kaj tuj sendos ilin al tiuj membroj, kiuj jam pagis sian kotizon por la jaro 1930. Estos du diversaj membrokartoj a) por aktivaj membroj, b) por pasivaj. — La membrokartoj aŭ pli bone dirite "membrolibretoj" por aktivaj membroj estas taŭgaj por dek jaroj. Sur unu paĝo estas dek etaj kvadratoj, sur kiun gluas la membro sian kotizmarkon. Krome sur aparta kvadrato estos gluata la marko de la aliĝkotizo. Same ĝi havos lokon por la foto de l' membro. Ni ankaŭ aldonis resumon de nia Statuto. — Por pasivaj membroj ni eldonis simplan membrokarton, similan al la ĝis nun uzita. La sperto pruvis, ke pasivaj membroj plej ofte restas nur unu jaron ĉe SAT k poste forflugas aŭ... fariĝas aktivaj. Sed ankaŭ inter la nun "aktivaj" membroj estas granda parto, kiu ne meritas tiun kvalifikon kaj tiurilate ni ŝatus, se niaj varbantoj estonte pli atentus la signifon de la vorto "aktiva". Ekzemplo: antaŭ kelkaj semajnoj ni dissendis admonkartojn al pli ol du mil aktivaj membroj, kiuj ne jam repagis la kotizon por 1929 k ĝis nun nur 125 respondis al ni. Eĉ estas lokoj en Sovetio, kie 40 ĝis 60 samurbanoj ne renovigis ĝis nun la kotizon. El tio ni konkludas, ke oni simple varbis en unu aŭ kelkaj kursoj ĉiujn kursanojn kiel "aktivajn" membrojn, kiuj poste forlasis la kurson k tiel ankaŭ nian movadon. Estas preferinde varbi ilin unue kiel pasivajn membrojn.

Ni rekomendas al niaj Gek-doj ĉe la varbado de aktivaj membroj, samtempe varbi ilin kiel abonantojn, ĉar tiel la novvarbito tuj havas kontakton kun nia asocio kaj ĉiusemajne estas vizitata de nia "S-ulo", kiu multfoje fariĝas la plej bona amiko de nia nova K-do. Ja ni konas K-dojn, kiuj pli ŝatas "S-ulo"-n ol la manĝon!

Kelkajn vortojn al tiuj, kiuj korespondas kun K-doj en terorlandoj. Vi sciu, ke ekzistas multaj landoj, kie la faŝistoj denuncis nian movadon, k pro tio niaj tieaj K-doj ne riskas aboni "S-ulo"-n rekte de nia Administracio. En tiu afero niaj K-doj en aliaj landoj multe povas helpi. Ekz. se iu havas korespondanton en iu ajn terorlando, li facile povas peri, mem sendante la gazeton al sia korespondanto, ĉar tiel li certe ricevas ĝin sen iu ajn malhelpo. K-doj, provu, lingvajn barojn ni ja ne havas k niaj mondrilatoj estas bonaj!

Pro la plialtigo de la preskostoj ni estas devigitaj iom plialtigi niajn anonctarifojn. Dum multaj jaroj ni povis lasi la malnovajn tarifojn, sed nun ne plu eblas k ni decidis almenaŭ iom egaligi ĉi tiun buĝeton. 1. Por simpla trilinia korespondanonco en "S-ulo" ni fiksis la prezon je 0,80 mk. g., t. e. 1 svisa franko, por ĉiu plia linio 0,50 mk. g. pli. — Por grandaj anoncoj kun aŭ sen kadro ni fiksis po kv. cm. 0,20 mk. g. Ni donas ĉi tie ekzemplon, por ke la K-doj mem povu facile kalkuli la koston de iu anonco, ĉar iuj K-doj verkas grandajn anoncojn kun multe da teksto k por ili pagas ridindan sumeton. En ĉi tiu okazo ni ofte estas devigataj multon forstreki. Ekz. K-do M. en L. sendas al ni anonctekston kun proksimume 200 literoj k deziras plaĉan aranĝon. Sekve la amplekso de la anonco fariĝas proks. 3 cm. alta k 6 cm. longa. Nun oni kalkulas: 3×6 estas 18 kv. cm., 18×20 faras 3,60 mk. g. Do vi devas pagi por tia anonco 3,60 mk. g. al la administrejo. — Estas rekomendinde, sendi la **grandajn anoncojn** rekte al la Redakcio en Paris k la mononan al la administrejo. Tamen sur via letero al la redakcio citu la monsumon, kiun vi sendis al la administrejo, por ke la redaktoro povu fiksi la grandon de via anonco. Per tiu ĉi procedo la apero de via anonco ne estas prokrastata, ĉar grandajn anoncojn la adm. antaŭe devas sendi al la redaktoro.

Adm.

Ĉu plorinde, ĉu ridinde?

Antaŭ kelka tempo ni admonis niajn malnovajn abonintojn al "S-ulo". Interalie ni ankaŭ admonis K-don, kiu malmendis "S-ulo"-n, kaj ĉi tiu K-do "aktiva" n-o 12 780 respondis per poŝtkarto jene: "K-do administranto!" — Veršajne vi jam estas forgesinta, ke mi kun la fino de monato junio malmendis "S-ulo"-n, kaj ĉar mi neniun kontakton kun esp-istoj havas, tio estus nur malinda elspezo. En nia grupo komence estis 12 personoj, 6 finlernis esp-on kaj neniu kuraĝas paroli. Por mi mem mi ne bezonas esp-on. Ĉiel mi dankas pro la sendita "S-ulo" n-o kaj petas, ne liveri ĝin al mi plu, ĉar aliel mi rifuzos akcepti ĝin. Sincere K-do L. Schnabel (12 780).

*

Tiu estas unu el multaj "aktivaj" membroj, kiuj havas tian komprenon pri nia afero. Ĉu komentinde? Certe ne.

Adm.

Korektoj. En n-o 263, pĝ. 33, 1-a kolono, lin. 25 de malsupre, legu "objektivemon" (anst. objektivismon). Pĝ. 32, 1-a kol., lin. 32 de malsupre, legu "uniformita" (anst. "mundura" — vorto neesp-a, nekomprenata de neslavoj).

TRA LA MOVADO

(Kroniko)

ARGENTINO. Dum la lasta nacia kongreso de l' argentina fervojistaro delegitaro reprezentanta trionon de l' tuta fervojistaro prezentis proponon pri enkonduko de esp-o en lab. rondoj. Ĝi estis akceptata sen debato de la tuta delegitaro k redaktata jene: Peti al Arg. Lab. Konfederacio patronadi la instruadon de esp-o en al ĝi aliĝintaj lab. rondoj, konsiderante ĝin kiel internacian lingvon por ĉiuj argentinaj laboristoj. (La fervoj. organizo de Argentino entenas pli ol 100 mil anojn.) — **AŬSTRIO.** La estraro de ALLE faris du proponojn al la Socialdemokrata Lab. Partio en Aŭstrio, kiu kongresis 9./10. okt. en Vieno: 1. ke la Partio voĉdonu pri esp-o kiel interrilata lingvo inter soc. dem. partioj ĉiulandaj: tiu propono estis **mal**aprobata de la kongreso; 2. ke la monata gazeto de ALLE "La Socialisto" estu rekonata kiel partia gazeto. Tiu propono estis akceptata. (2474.) — **GERMANIO.** Per granda afiŝo estis invitata la lab. loĝantaro de Rostock (Meklenburgo) ĉeesti paroladon kun provleciono publika laŭ rekta metodo farita la 9. okt. de K-do I. Flower (Londono). 16. 10. malfermo de kursoj por infanoj k plenkreskuloj. (Detaloj sekvos.)

ĈE LA NEŬTRALULOJ

La movado en Sudameriko

En Buenos Aires (Argent.) malfermiĝis fine de julio 6 kursoj. La movado pli vigliĝas en Rosario. Precipe efika estas perkoresponda kurso, kiu varbas por nia afero novajn anojn en anguloj, kien ĝis nun esp-o ne penetris. La Koresponda kurso de l' Urugvaja Esp. Asocio havas 134 lernantojn, inter ili 32 virinoj. Per la koresp. kurso el Argentino instruiĝis gvidanto por la movado en Gvatemalo (Centra Ameriko), kie esp-o enpenetras la skoltan movadon grandskale. En Kosta Riko, Ekvatoro, Bolivio estas komencoj de movado.

*

La 8-a Hispana Esp. Kongreso okazis fine de sept. en Oviedo. Oni koncentrigis siajn fortojn al la instrua faktoro. Plej menciinda estis internacia ekspozicio de laboraĵoj faritaj de geinfanoj en lernejoj (ricevitaj per esp-o). 14 landoj estis reprezentitaj de la lernejoj. Plej bonaj laboroj estis premiataj. La premiojn donacis la Instrua Ministerio.

*

En "Ilustrita Filmgazeto" (aldono al "Berliner Tageblatt"), tre legata en Germanio, aperis tre konvinke verkita artikolo por la uzado de esp-o ĉe parolfilmoj kiel sola solvo de la problemo.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

A. P. Andreev, Revolucio en la Lingvoscienco. Jafetida lingvoteorio de akademiano N. Marr. Skizo. Eldonis: Eldona fako kooperativa de SAT. Leipzig 1929. Volumo 9 de "Biblioteko de Sennaciulo" (Serio: Scienco). 67 pĝ. Form. 12×15 cm. Adm. de SAT, Colmstr. 1, Leipzig O 27. Prezo: 0,60 mk. g. (Sovetianoj mendu rekte ĉe CK SEU.)

Ĉu vi vidis iam mezepokajn ilustrojn al Biblio? Mezepoka artisto naive opiniis ĉirkaŭantan lin vivon normala k la sama, kiu ĉirkaŭis bibliajn heroojn jarmilojn antaŭ lia epoko. Li nek komprenis, nek konis vivon k spiriton de antaŭaj jarcentoj k liaj verkoj spegulis nur socion, en kiu li vivis k kreadis. Saman impreson ni ekhavas profundiĝante en misterojn de filologio[1]. Ĝi konsideris lingvojn kiel arojn da sonoj, kiujn necesas klasifiki, konstati ilian fonetikan, spacan k tempan interdependecon k metinte en diversetiketajn kestetojn, ordigi ĉion laŭ kategorioj de nuna, moderna logiko. Memkompreneble tiu metodo ne povis sufiĉi, kiam la scienco alpaŝis sian taskon, t. e. 1. klarigon de estiĝado de lingvo k 2. plej alta ŝtupo de scienca laboro — antaŭvidon, hipotezojn pri estonta lingvoevoluo. Konsiderante la lingvon formala, absoluta aperaĵo, sendependa de pensoj, kiujn ĝi esprimadis, sendependa de la socio, en kiu tiuj pensoj aperadis, filologio kreadis fantazian bildon de antaŭaj etapoj de lingvoevoluo, kreis tute fantazian pralingvon — memkompreneble — arian, ĉar ĝi ne sciis ligi en teorian, sisteman tutan lingvaron de la mondo. Ili kreis tiun bildon — simile al mezepoka artisto — tia, kia ĝi devus esti, se niaj antaŭuloj pensus per samaj kiel ni logikaj kategorioj, se ili vivus en sama socio. Kaj la samo okazis, kiam sciencistoj alpaŝis duan taskon: ili pentris bildon de estonta lingvoevoluo, kvazaŭ nunaj formoj de socio k nuna pensmaniero estus daŭrontaj eterne k senŝanĝe. Ŝajnas, ke ĝuste tial tiom malmultaj filologoj decide asociiĝis kun la internacilingva (precipe esp-a) movado. Zamenhof, ne s c i e n c i s t o, s e d h o m o d e p r a k t i k a v i v o, per genia intuicio kreis verkon ne tiom filologie, kiom socie pravigeblan, ne teorian sistemon, sed instrumenton de socia evoluo, esprimilon de ĝermetanta socio de l' estonto. Tiuj malmultaj filologoj, kiuj penis trakti esp-on kiel materialon de filologio, parte forlasis ĝin, parte devis konfesi, ke ĝisnuna filologio ne sufiĉas por teoria pritrakto de internacilingva problemo. Jen kial multegaj aliaj lingvosistemoj, prilaboritaj "pli science" havis, havas k havos nenian signifon socian nek evolueblon. Ĝi ne estas nur kalumnio aŭ diplomata paŝo, ke unu el multegaj lingvofaristoj, E. de Wahl, kreinto de Occidental, volas kontraŭmeti sian sistemon kiel reprezentanton de okcidenteŭropa kulturo al esp-o, lingvo de barbaroj k bolŝevikoj. Se ni anstataŭigos vortojn "okcidenteŭropa kulturo" per "kulturo de nuna, kapitalista socio" k "barbarojn k bolŝevikojn" per "socio de l' estonto", ni konkludos, ke sinjoro de Wahl pravas. Por kompreni filologian signifon de internacilingva problemo necesas forlasi ĝisnunan bazon, necesas "starigi la lingvosciencon de idealisma kapo sur materiajn piedojn", t. e. fari en sfero de filologio la samon, kion faris marksismo en sfero de filozofio k sociologio.

Unuajn breĉojn en ĝisnuna tradicia lingvistiko faris ne filologoj, sed sociologoj k filozofoj, kiuj ne povis nei akirojn de marksismo — precipe W. Jerusalem en sia belega k profunda biologia k sociologia teorio de ekkono. Antaŭ rezultoj de sociologiaj k psikologiaj esploroj (Durkheim, Freud k. a.) devis cedi de nedefendebla pozicio eĉ iuj filologoj, malgraŭvole konfesante bankroton de tradicia lingvistiko (A. Meillet, F. de Saussure), sed decida frapo povis eliri nur senpere el sfero de materialisma mondkoncepto.

Tiun decidan paŝon faris Nikolao J. Marr, membro de akademio de sciencoj de USSR. Scienculo k socia aganto, filologo k etnologo, arkeologo k historiisto de kulturo, li povis kuraĝi konsideri la lingvon ne kiel memstaran k absolutan aperaĵon, sed kiel unu el faktoroj de socia evoluo, ligis ĝin kun historio de homaro, faris el ĝi objekton de historia esploro, ne de abstrakta spekulacio k penetris samtempe en misterojn de pralingvo, esprimilo de primitiva socio k en misterojn de mondlingvo — esprimilo de socio de l' estonto. Li ne nur agnoskas lingvon internacian, sed ankaŭ faris tion, en kio ne sukcesis aliaj scienculoj: teorie pruvi ties neceson, kiel de neevitebla etapo de historia evoluo de la tutmonda lingvaro.

K-do A. P. Andreev, fervora adepto de t. n. "jafetita teorio" de Marr starigis al si taskon resumi por SAT-anaro ĝiajn revoluciajn rezultojn. Nur rezultojn — mi ripetas — ĉar eĉ ĉe tiu limigo malgrandan amplekson de l' libreto krevigas riĉega k ege kunpremita materialo. Pro tio k pro peno esprimi pensojn de Marr per liaj propraj vortoj, la fluo de penso ŝiriĝas kelkloke k naskigas iujn miskomprenojn. Ekz. konsideroj pri la manlingvo ŝajnas malprave supozigi en ĝi sistemon de konvenciaj gestsignoj, dum Marr komprenas per ĝi nur refleksan komunikadon de perceptaĵoj (pĝ. 21). Same malprave ni povus konkludi, ke Marr derivas lingvon el religia ceremoniaro (pĝ. 23). Gravega manko estas forlaso de psikologia evoluprocezo de prahomo en ties kunligo kun historio de lingvoformoj; tiu problemo estas nur pretere tuŝita (pĝ. 49). Ni esperu, ke en dua — certe baldaŭ necesiĝonta — plivastigita eldono de la skizo — ĝi kompletigos la tuton.

Ni esperu ankaŭ, ke revoluciigaj esploroj de kuraĝa sciencULO ne haltos sur la jam atingita punkto, ke post pritrakto de lingvo kiel objekto de historia procezo ni estas ricevontaj verkon pri lingvo kiel aganta faktoro, socia evoluigilo. Ĉar — ni ripetu ankoraŭfoje — en tiu scienca revolucio nia SAT-movado ricevas firman, sciencan fundamenton.

Je fino ni faru kelkajn prilingvajn rimarkojn. Krom sufiĉe multaj preseraroj (pĝ. 15 Noabo anst. Noaho, pĝ. 23 lengvo anst. lingvo, pĝ. 62 noto — direke anst. direkto, pĝ. 4 problemaj anst. -oj, pĝ. 15 pli anst. pri, pĝ. 21 sifiĉe anst. sufiĉe, pĝ. 27 malsuperaju anst. malsuperajn, pĝ. 47 noto — pli anst. pri, pĝ. 53 kanceptaĵoj anst. kon..., pĝ. 64 patropreno anst. partopreno, pĝ. 67 lia anst. sia) ni trovis tute nekompreneblajn "fonemojn" (pĝ. 48). Eble ĝi estas ankaŭ preseraro anst. "fenomenoj"? Iom stranga ŝajnas uzo de kunmetitaĵo "elaperigi" anstataŭ pli simpla k pli bone esprimanta koncernajn pensojn "montri" (pĝ. 33) k "pruvi" (pĝ. 53). Konsilinde estus ankaŭ eviti nenecesan ripetadon de samaj prepozicioj; anstataŭ "li altiris al li la manon" (pĝ. 25) estus preferinda "eltiris" aŭ "ektiris". Fine — ankoraŭ unu ĉiam por esp-o dolora afero: pri transskribo de propraj nomoj. Se mi legas "Gegel" (pĝ. 4 — transskribo laŭ rusa ortografio, kiu ne posedante literon H esprimas ĝin per G), kvankam mi ne estas sen-

[1] La aŭtoro aludas tamen verkojn relative malnovajn. Tian komprenon pri la problemo oni ne trovas, ekzemple, en la verko de J. V e n d r y e s Le Langage, verkita en 1914, publikigita en 1921 (Bibliothèque de Synthèse Historique) k en la verkoj de A. M e i l l e t. — E. L.

rezerva adepto de fama filozofo Hegel, sed — je "Jüpitér" kaj "Jüvenél" — ŝajnas al mi, ke mi aŭdas kompateman ĝemon de latinaj poetoj k dioj, kruele kripligataj de niaj francaj K-doj.

M. Arco.

D-ro Won Kenn, Ĥinujo kaj problemo de internacia lingvo. 60-paĝa ĉinlingva propaganda broŝuro, eldonita de la Ŝanĥaja Esp. Asocio. 1929. Kun portreto de Zamenhof.

Fernando, Gualtieri, Versos de Amor y de Combate (Versoj de Amo kaj Batalo). 220 pĝ. Form. 13×19 cm. Prezo: $ 1.50. Eld. La Palestria, Independencia 3537, Buenos Aires. Hispanlingva.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

Leninec, Iv. Voznesensk, sept., Poeto proleta (vers.) (246); Plugilo k Martelo, Sergiev, 29. 9., Nacia festo en Hisp. (258); La Solidarité, Nice, 12. 10., fumado inter virinoj (253/254); La Flamme, St. Etienne, 5. 10., Lab. ĥoroj en Hung. (251), fumado inter virinoj (253/254).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Plugilo k Martelo, Sergiev, 17. 3.; Labor Woman, London, okt.; Travail, Lyon, 12. 10.; Signalen, Stokh., 10. 10.; Sunday Worker, London, 13. 10., 6. 10.; Volksstimme, Warnsdorf, 20. 9., 24. 9.; L'Effort, Lyon, 15. 9., 1. 10.; L'Eclaireur, Oyonnax, 15. 9.; Le Cri du Peuple, Clermont-F., 14. 9.; Le Populaire, Paris, 26. 9., 9. 9., 2. 10.; L'Emancipateur, Bourges, 29. 9.; La Lorraine, Nancy, 28. 9.; Le Travailleur, Limoges, 24. 8.; Arb.-Ztg., Frankfurt, 17. 9.; Volksstimme, Frankfurt, 17. 9.; Volksztg., Mainz, 17. 8., 21. 8., 29. 8.; Volksstimme, Chemnitz, 4. 9., 5. 9., 13. 9., 24. 9.; Kämpfer, Chemnitz, 4. 9., 13. 9., 23. 9.; Sächs. Volksbl., Zwickau, 5. 9., 12. 9.; Stadt- u. Landztg., Crimmitschau, 11. 9., 18. 9.; Muldenth. Nachrichten, Lunzenau, 3. 9.; Limbacher Tagebl., 21. 9.; Volksztg., Plauen, 7. 9.

PRI SAT-Kongreso raportis:

Arb.-Ztg., Frankfurt, 1. 9., 17. 9.; Volksstimme, Frankfurt, 16. 8.; Volksztg., Mainz, 13. 8., 2. 9.

Peresper. materialon enpresis:

Arb.-Ztg., Frankfurt, 1. 8., 9. 8., 16. 8., 29. 8.; Plugilo k Martelo, Sergiev, 23. 2., 1. 5., 9. 5., 16. 5., 25. 7.; Sächs. Arb.-Ztg., Leipzig, 12. 10. Kämpfer, Chemnitz, 12. 10. (sal. el Vjatko, Sergiev, Narofominsk, N.-Novgorod, Sävedalen, Riga).

NIA POŜTO

F. L., Tampere. Vi ŝuldas al la adm. por sendita gaz.-pakaĵo 1 mk. g.

9682. — Ni uzos resume vian art. en "S-ulo", sed ne sendu plian pri la temo ĉi tien, evtl. al lit. red. de "LNE".

2 x (Sovetio). Ne, ni ne pagas honorarion al la kunlaborantoj de "S-ulo"; ni eĉ havas nun deficiton k devos eble plimalgrandigi la nombron de paĝoj, se la abonantaro ne kreskas.

13 049. — Vi faris vanan traduklaboron, ĉar la Kanto troviĝas jam en nia "Prol. Kantaro" (n-o 64), eĉ kun la muziknotoj.

13 002. — Ni ne forgesis vian manuskripton; ĝi estos en unu el la venontaj n-oj.

Palivoda. — Ĉar ni jam raportis pri tio en n-o 263, ni ne povas utiligi vian manuskripton.

15 195. — Ni uzos iom post iom en "L. L." vian materialon. Spritajn anekdotojn ni ĉiam bonakceptas. Red.

14 503. — Vian let. kun mono ni ricevis, sed estonte vi sendu purajn k ne difektajn monbiletojn.

6477. — Kie vi nun troviĝas, ĉu en Moskvo aŭ en Blagoveŝĉensk? Same sendu la tekston de via anonceto.

Adm.

K*O*R*E*S*P*O*N*D*A*D*O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,80 mk. g., ĉiu plia linio 0,50 mk. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

AŬSTRIO

K-do Franz Koller, Roseggerstr. 5/10, Amstetten, koresp. kĉl., PI, PM, kun honestaj filatelistoj, almenaŭ 60 pec.

K-do A. Marianka (14 958), Ringstr. 30/IV, Linz a. D., koresp. k interŝ. PK, PM, kĉl.

K-do Jakob Zmrzly, Furthof, koresp. pri ĉ. temoj kĉl., pref. pri politiko. Resp. garantiata.

K-do Theo Kovacic, Zentagasse, 10/16, Wien V, koresp. PI, PK, kĉl. Certe resp.

ĈEĤOSLOVAKIO

K-do Jiri Proĥazka, Mimon, 385/I, serioze koresp. kĉl., interŝ. PM. Resp. garantiata.

— Kiu sendas al mi 50 div. PM de via lando k 50 PM de najbaraj landoj kontraŭ saman kvanton? Adr.: Josef Wuchterl, Holeischen, 127, ap. Plzen.

GERMANIO

K-do A. Rössler (tanisto), Kupferstr. 8, Esslingen a. N., dez. koresp. kun samprofesianoj en Sovetio, Francio, Danio pri gant- k peltledo.

Atentu! — Kiu dez. aĉeti kolekton de "S-ulo" sen "LL" de n-o 1 ĝis 262. — Skribu al: K-do Hermann Goth (1225), Waltersdorf n-o 250, ap. Zittau/Sa.

K-do Georg Döring, Sachsenstr. 31, Zittau/Sa., dez. koresp. kĉl., krom Sovetio. Resp. garantiata.

K-do Fritz Kade, Neue Bahnhofstr. 20, Berlin O 112, interŝ. PI, bfl., kĉl., precipe kun Azio k Hispanio.

K-do Paul Lachmund (21 j.), Beaumontstr. 42/I, Leipzig N 22, koresp. kĉl. pri kulturaj k sportaj temoj, L, PI, gaz., fotojn. Resp. garantiata.

K-do Rudo Ĉapek, Marktstr. 18, Lichtenstein-C., koresp. kĉl., pri ĉ. temoj, L, PK.

K-do Kurt Mühlberg, Waldenburger Str. 10, Lichtenstein-C., koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

— 22 j. k-dino dez. interŝ. PM, kĉl. Resp. garantiata. Adr.: K-dino Helene Michel, Hainwalde/Sa. 35 (Zittau).

K-do Erich Droth (ĉizelisto), Schraerstr. 32/I, Penzig O./L., interŝ. L, PM, gaz. kĉl.

HISPANIO

K-do Francisco Garcia Mechan, str. Feducky, 1, Cádiz, interŝ. PI, kĉl.

Lando de l'eterna malvarmo

Travivajoj kaj impresoj de la speciala korespondanto K-do Veseniev, pri la polusaj landoj.

Kiu volas ricevi kelkajn artikolojn pri Sovetia Scienca Arktika Ekspedicio al arhipelago nomata "Franc Josefo" — en septembro 1929, kaj utiligi ĝin en loka gazetaro —, tiu per ilustrajo sciigu min. — **Arhangelsk,** Poŝtkesto 20, **Erjuhin,** USSR.

HUNGARIO

— 15 K-doj koresp. L, PK, PI pri jenaj temoj: sporto, turismo, futbalo, ŝako, filatelio, literaturo, sociologio, kontraŭmilita agitado. Inter ili estas gravuristo, ledlaboristo, lignaĵisto, oraĵisto, mekanikisto. Adr.: Vilhelmo Bleier, Boraros tér. 6, IV. 11., Budapest, IX.

— 26 j. elektromuntisto (fraŭlo) volas elmigri, prec. Francion. Kiu volas helpi lin skribu al: Emmeriko Grünhut, Dohery-str. 78-f, 3, Budapest.

K-do Juri Heffner, Magjar-str. 65, Cscepel, koresp. kĉl. Resp. garant.

JUGOSLAVIO

K-do Ivan Harvat, tiskara Freund, Vukovar, interŝ. PM per 100—250 specoj. Sendu rekomendite!

NEDERLANDO

K-do A. H. L. Beijne, v. Oldenbarneveldrstr. 89, Amsterdam (W), koresp. k interŝ. PM, prec. kun: Finnlando, Estonio, Jugoslavio, Norvegio, Polio, Portugalio, Rumanio, Saarlando, Turkio, Ĉinio, Japanio.

— Holanda esp-isto koresp. kun kelkaj francinoj k anglinoj. Resp. gar. Adr.: H. Bruinvelt, Noorder Amstellaan, 110, Amsterdam.

SAT-anoj
En viaj korespondaĵoj al la Administrejo ĉiam citu vian membro-numeron

SOVETIO

K-do Petro Kapustin, Palevskij pr. 38/2, kv. 9, Leningrad-29, interŝ. PK, il. gaz., ĵurn. kun Anglio, Ameriko, Japanio, Alĝerio.

— Laborantoj de kino-fabriko koresp. kĉl. diversteme. Resp. garantiata. Adr.: Leningrad, kan. Griboedova, 90, "Belgoskino" al K-do Pisarev.

— 17 j. k-do koresp. kun gejunuloj ĉl. Nepre resp. Adr.: K-do N. K. Ĉursin. Telbesskij Cerabkoop., Kuzneck, Siberio.

K-do Ginzburg, Nijnij Syromjatnikov per. 11, Fabriko "Goslaborsnaljewje", Kruĵok Esperanto (dlja Ginzburga). Moskvo, koresp. pri div. temoj kĉl. K-doj, bone posedantaj siajn gepatran lingvon k esp-on.

— Gelaboristoj de fabriko "Goslaborsnabĵenije" koresp. kolektive kĉl. laboristoj pri politikaj, ekonomiaj k div. interesaj temoj, pref. kun samprofesianoj. Adr.: Moskvo, Nijni Syromjatnikov per. 11, Fabriko "Goslaborsnabjenije" (termometro-fabriko), Kruĵok Esperanto.

— 50 junaj esp. komencantoj koresp. kolektive k individue kĉl. pri div. temoj. Resp. garantiata. Adr.: Moskvo, Bol. Pirogovskaja, 11-a, 6 ŝkola, HONO. Kruĵok Esperanto.

K-do A. Jurĉenko, Kommuna im. Dzerjinskogo, Poŝtkesto, 309, Ĥarkov, koresp. kĉl. pri ĉ. temoj, PK, gaz. Resp. garantiata.

K-do Rjazancev, M.-Baŝĉelak, Bijsk. okr., Siberio, vivas en montaro de Altajo k dez. koresp. kĉl., pri ĉ. temoj, interŝ. fotojn.

K-dino A. Paĥomova, Tverskaja Gliniŝĉeskij per. 3, kv. 94, Moskvo-9, dez. koresp. kĉl., pri ĉ. temoj.

K-dino Elli Klavs, Sokolniĉeskaja, 10, kv. 15, Moskvo-14, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

— "Komjunularo de Petrovka, dez. konst. koresp. kun junularo el ĉl. Resp. garantias. K-do I. Carovski, Bazarni pr. 2/4, Petrovka-Kiev.

K-do Vengorcev, Knijni Sklad Centrosojuza, Marosejka 7/8, Moskvo, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-do Vs. Ivanov, Gorodskaja, 3, Odessa, dez. koresp. kun liberemuloj k padeluloj, L.

K-do K. Borisov, Bratskaja, 10/44, Astraĥanj, dez. koresp. k interŝ. ĵurnalojn, fotojn. Sendas la saman el Sovetio.

K-do Aleksandro Liljer, Mytnaja, 23, kv. 492, Moskvo-26, dez. koresp. pri literaturaj temoj.

K-do K. I. Ivanov, ul. Svobodi per. 2, d. 1, Pereslavl-Zalesski, Vladimir. gub., dez. koresp. pri div. temoj kĉl.

K-do Timoteo Tarabrin, Klinskaja, 71, Stalingrad, dez. koresp. kun fotoamatoroj k akvosportuloj ĉl.

— Fotoamatoroj ĉl. sendu viajn fotojn k fotoĵurn. por konstanta ekspozicio k murgazeto al: Foto-Societo, Poŝtkesto, 1125, Odessa. — A. ĉ. sendaĵo ni resp. per intern. fotoj k ĵurn.

— Grupo de esp-istoj (junkom-istoj), dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl., L, PK, PI, ni nepre resp. Adr. Omsk, Siberio, Kruĵok Esperanto ĉe Promsojuz, K-do Gersimov.

— Tuta taĉmento de j. pioniroj lernas esp-on k elvokas ĉl. pionirojn k lernantojn por konkurado, interŝ. L, PK, PI, il. ĵurn., lernobjektojn por murgazeto k esp. angulo. Certe resp. Adr.: "Muztrudŝkola", Ostrovidova, 61, Odessa.

— Pionira taĉmento ĉe sindikato de art-laboruloj koresp. kun pioniraj organizoj k lernantoj pri infana vivo k sperto de organiza laboro. Adr.: Rostov-Don, ul. Engelsa, Sojuz Rabis'a dla pioner. otr.

K-do Salganik, Permskaja, 4, kv. 2, Leningrad, 22, koresp. kun filologoj-klasikistoj el ĉl. Resp. garantiata.

K-dino A. Osipova, Krjukov kan. 17, kv. 10, Leningrad, dez. seriozan koresp-adon pri sendiula movado ĉl.

— Instruistoj, K-doj Bril k Suŝko, Kirikovka, Ĥarkov. okr., Ukrainio, koresp. pri pedagogio k. a. temoj. Resp. garantiata.

PRI LA FIDINDO DE L' PAGITAJ ANONCOJ LA RED. AKCEPTAS NENIAN GARANTION

— Mi dez. koresp. kun alilanduloj, precipe kuracistoj. Resp. garantiata. Berdjansk, Ukrainio, ul. Djumina, 26, al kuracisto I. Abramson.

K-do A. Ukolickij (19 j. laboristo), Karaĉijskij posolok, Brjansk, dez. koresp. k interŝ. gaz., ĵurn. Resp. gar.

K-do A. A. Belkin (19 j. laboristo), Petrovskaja gora raboĉaja ul. 17, Brjansk, dez. koresp. kĉl. Resp. garantiata.

K-do I. Sinicin (23 j. laboristo), ul. Lenina, d. Gorsoveta, 1-j korpus 5-j pod-ezd kv. 35, Brjansk, deziras koresp. kĉl. Resp. garantiata.

SVEDIO

K-do Albin Andersson, Box 21, Skoghall, koresp. pri vegetarismo kĉl.

Por fianĉiĝi

36-jara fraŭlo Bossi Paolo, dipl. komisiisto (komerca agento), deziras serioze interŝanĝi leterojn kune kun fotografaĵoj, kun itala aŭ eksterlanda fraŭlino, por eventuala posta edziĝo.

Interesatoj estas petataj indiki sian aĝon kaj ankaŭ la tagon de sia naskiĝo. Mi naskiĝis 26. junio 1893. Kiuj ne naskiĝis inter 22. junio kaj 22. julio, bonvolu ne respondi al mia peto, ĉar laŭ mia astrologia pririgardo de l' afero via karaktero ne harmonios kun mia. Samkaraktera fraŭlino, kiu plenumas supran kondiĉon, skribu al mi pri sia profesio estinta, estanta, estonta. Komerc-laboristino estas preferata.

Akurate, per fermita letero, mi certigas respondon kune kun mia fotografaĵo. Oni skribu al: **Bossi Paolo,** Corso San Martino 5, **Abbiategrasso** (Milana), Italio.

Por ekspozicio, letervespero, raportoj, kiujn Omska esp-istaro aranĝas dum Okt.-festoj, la 7.—11., kun celo montri utilon de esp. por prol. klasaj celoj, sendu amase k senprokraste L, PK, gaz. k jurnalojn. Adr.: Kruĵok "Esperanto", Komklub, Omsk, Siberio. Ĉiuj nepre ricevos resp. rekompence!

FOTOAMATOROJ, FILATELISTOJ, ATENTU!

Mi deziras korespondi kĉl., L, esp-ajoj. Adr.: K-do Otto Niemeyer (24 j.), Schützenhof, 2/II, Barmbeck, **Hamburg-22,** (Germ.) **Respondo garant.!**

K-do **A. Vernikovskij** (23 j. instruisto, sportulo, vegetarano, muzikisto, fotisto) dez. koresp. kĉl. k interŝanĝi per L, PK, PI, gaz., ĵurn. k fotoj kun gejunuloj, geinfanoj, blinduloj, verkistoj, muzikistoj, vegetaranoj, politikistoj, turistoj, sportuloj, danculoj, fotistoj, instruistoj — pri junulara movado, pri naturscienco, esp. movado, pri lab. vivo, pri moroj, pri muziko, literaturo, popola arto ĝenerale, pri dancoj, nudkulturo, sporto k turismo, pri vegetarismo, edukado. Ĉiuj nepre k rapide ricevos respondon. Adr.: 9-linija n-o 70, **Omsk,** Siberio (Sovetio).

LETER- KAJ POŜTKART-VESPERON

aranĝos Lab. Klubo Esp. en Malmö (100 Gek-doj), la 11. nov. 1929. — **Skribu multnombre!** Respondo garantiata. — Daŭra koresp-ado laŭ deziro. Adresu al "Malmö Arbetares Esp. Förening", **Malmö** (Svedio).

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)